

INŠTITÚT PRE KULTÚRNU POLITIKU (IKP)

Správa o činnosti za rok 2015

Poslanie Via cultura; Inštitútu pre kultúrnu politiku (IKP)

-vypracovávať progresívne a systémové riešenia pre novú kultúrnu politiku Slovenskej republiky posilňovaním kritického myslenia, kultivovaním mravov doma aj v spolupráci so zahraničnými inštitúciami.

- kriticky analyzuje aktuálny stav kultúrnej a vzdelávacej politiky SR, ako aj aktivity samospráv a nezávislých kultúrnych organizácií a iniciatív na území Slovenskej republiky.

- prekonávať systémovú a hodnotovú izoláciu Slovenska medzi kultúrne vyspelými krajinami EÚ a sveta. Vyhodnocovať skúsenosti a teoretické analýzy a ponúka progresívnejšie riešenia v prospech rozvoja kultúry, vzdelania a ľudských práv.

realizujeme prostredníctvom profilových projektov a spoluprác:

1. Rukoväť slovenskej kultúrnej politiky – odborné analýzy zamerané na vybrané problémy slovenskej kultúrnej politiky s presahom do regiónov Slovenska.
2. Spolupráce – IKP sa stal nielen prvým zásadným think-tankom prinášajúcim nové témy a myšlienky do slovenskej kultúrnej politiky, ale zároveň podstatným poradným kritickým hlasom prizývaným k rozhodnutiam o obsahu stratégií a plánoch, ktoré sú podkladom pre budúce rozhodovanie o kultúrnej politike.
3. Kultúrny kyslík – časopis a slobodná platforma spájajúca kultúrnu obec v odbornom dialógu o slovenskej a zahraničnej kultúrnej politike popularizačnou formou.
4. Memogym, Batohy - budovanie historickej pamäti a kritického myslenia kreatívnou formou, prostredníctvom prednášok, výstav a stretnutí, analýza dopadov na súčasnosť.
5. Piszatoryho palác – Via Cultura; Inštitút pre kultúrnu politiku spravuje kultúrno-komunitné centrum Piszatoryho palác, spolupodieľa sa na množstve aktivít a podujatí, ktoré sa v ňom uskutočňujú.

Okrem podrobného popisu zásadných projektov a spoluprác, sa budeme v najbližších riadkoch venovať i vybraným manažérskym kompetenciám v IKP, teda RČZ, plánovanie a organizovanie, rozhodovanie, komunikácia.

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119
DIČ: 2023531356

Identifikačné údaje organizácie:

Názov: Via Cultura; Inštitút pre kultúrnu politiku

Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová

Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25, 81109 Bratislava

IČO: 42262119

DIČ: 2023531356

Kto tvorí v súčasnosti tím IKP?

Magdaléna Vášáryová

Zakladateľka a predsedníčka Správnej rady Via Cultura (NGO), zakladateľka Inštitútu pre kultúrnu politiku.

2013 – predsedníčka najstaršieho slovenského spolku žien Živena

2012 – súčasnosť – výkonná manažérka Komunitného a kultúrneho centra v Piszatoryho paláci Bratislava

2007 – súčasnosť – partnerka projektu Gypsy Spirit

2013 – 2016 členka Výboru pre kultúru a médiá Národnej rady SR

2006 – 2013 tieňová ministerka kultúry SDKÚ-DS

2006 – súčasnosť – členka Programového výboru Medzinárodného kultúrneho centra v Krakove

2000 – súčasnosť - záštita nad projektom UNESCO Záchrana drevených kostolíkov, Kalvária v Banskej Štiavnici, Gotické kostoly na Južnom Slovensku

2000 – súčasnosť – patrónka kultúrno-komunitných projektov Žilina Stanička, Divadlo Pôtoň

1994-2004 projektová manažérka Českého paralympijského tímu

1993 – 2000 zakladateľka a riaditeľka Slovenskej asociácie pre zahraničnú politiku

1971 – magisterský titul zo sociológie, Univerzita Komenského, Bratislava

Držiteľka množstva ocenení a vyznamenaní v oblasti medzinárodných vzťahov a kultúry.

Autorka mnohých kníh, článkov a esejí na tému kultúry.

Kompetencie v rámci IKP: ideový líder IKP, kreatíva, nadväzovanie spoluprác - komunikácia v rámci kultúrneho a politického sektora na Slovensku i v zahraničí, propagácia, supervízia, vedenie a revízia projektov, šéfredaktorka časopisu Kultúrny kyslík, štatutárna zástupkyňa organizácie

Martin Katuščák

Projektový manažér Via cultura; Inštitút pre kultúrnu politiku.

2013 PhD. v odbore knižnično-informačné štúdiá, mediamatika a kultúrne dedičstvo

2004 University of Edinburgh, University Library; odborná stáž

2003 – 2010 Slovenská národná knižnica; Metodologická a odborná národná koordinácia produkcie a správy digitálneho obsahu Slovenskej digitálnej knižnice, účasť v pracovných skupinách medzinárodných projektov MINERVA EC, TEL Plus, EDLnet, TEL-ME-MOR

2003 – 2005 Ministerstvo kultúry SR; Expert na digitalizáciu, digitálne sprístupnenie a digitálne uchovávanie kultúrneho a vedeckého dedičstva zastupujúci Slovenskú republiku v európskych skupinách a sieťach

2000 – 2002 Časopis Pochody; Výkonný člen Hlavnej redakčnej rady; Vydávanie „samizdatového“ časopisu pre umenie a literatúru

Kompetencie v rámci IKP: vypracovávanie projektov, grantové žiadosti, bilingválna komunikácia so zahraničím, preklady odborných textov do anglického jazyka, redaktor Kultúrneho kyslíka, autor analýz v rámci Rukováti kultúrnej politiky

Jana Javorská

Projektová manažérka Via cultura; Inštitút pre kultúrnu politiku.

V roku 2014 ukončila doktorandské štúdium na Divadelnej fakulte Vysokej školy múzických umení, kde v súčasnosti pôsobí ako pedagóg Katedry divadelného manažmentu.

2012 Goldsmiths University of London, Arts and Administration of Culture, odborná stáž

2009 – 2012 Divadlo Aréna, marketing and PR, produkcia, asistentka réžie

2010 Slovenské národné divadlo, asistentka vedúcej umeleckej prevádzky, študentská prax

2008/2009 Akademie múzických umění v Praze, Divadelní fakulta, Katedra produkce, študijná stáž

Festival Istropolitana, výkonná manažérka, supervising, koordinácia

Kompetencie v rámci IKP: administratíva a organizácia, komunikácia s verejnosťou, redaktorka Kultúrneho kyslíka, autorka analýz v rámci Rukoväti kultúrnej politiky

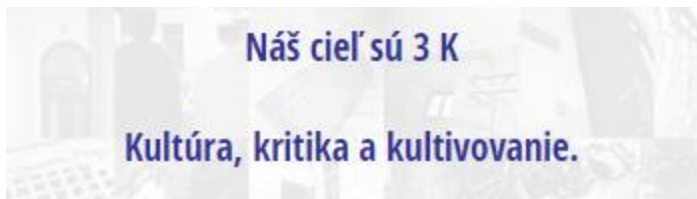

Andrea Figulová

Projektová a finančná manažérka Via cultura; Inštitút pre kultúrnu politiku.

Andrea Figulová vyštudovala politológiu na Filozofickej fakulte UK a právo na Karlovej Univerzite. V roku 2011 obhájila na FSEV UK dizertačnú prácu a odvtedy na pôsobí ako odborná asistentka.

Kompetencie v rámci IKP: organizácia a správa Piszatoryho paláca, projektová a finančná manažérka

Spolupráca v internom prostredí tímu IKP funguje formou pravidelných stretnutí v mieste pôsobenia IKP (Príloha 1. Zápisy zo stretnutí IKP), ktorým je Piszatoryho palác, spolupráca s externým prostredím funguje na niekoľkých úrovniach:

1. Účasť v oficiálnych pracovných skupinách, pripomienkovanie návrhov oficiálnych dokumentov štátnej a verejnej správy.
2. Organizovanie a účasť na formálnych a neformálnych stretnutiach kultúrnych platforiem a iniciatív. Inicievanie vzájomného dialógu.
3. Komunikácia a nadväzovanie spoluprác so zahraničnými kultúrnymi inštitútmi, kultúrno- politickými think-tankmi, kultúrnymi organizáciami za účelom výmeny know- how a následnej projektovej spolupráce.
4. Komunikácia a napĺňanie webovej stránky aktuálnymi a kvalitnými informáciami, šírenie informácií, budovanie databáz odberateľov databáz.

Účasť IKP v oficiálnych pracovných skupinách, pripomienkovanie návrhov oficiálnych dokumentov štátnej a verejnej správy.

Najvýznamnejšie dokumenty, ktorých tvorbe a analýze sa dlhodobo venujem:

1. Stratégia rozvoja kultúry 2014 – 2020, Akčný plán 2015-2017

Stratégia sa tvorila participatívnou formou pod kuratelou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. Zvolená forma umožnila IKP vystúpiť a priamo sa angažovať pri samotnej tvorbe a komentovať obsah stratégie. IKP sa zúčastňovalo na všetkých kolách rokovania v pracovných skupinách: Financovanie kultúry, Kreatívne priemysly, Podpora živej kultúry.

Článok IKP k stratégii: <http://ikp.sk/strategia-rozvoja-kultury-na-roky-2014-2020-pod-drobnohladam-ikp/>

Prijatím stratégie sa začal proces prípravy Akčného plánu implementácie stratégie. IKP komentoval akčný plán priamo na stretnutí a diskusii k akčnému plánu, ako aj formou kritiky na webovej stránke [ikp.sk](http://ikp.sk/akcny-plan-rozvoja-kultury-na-roky-2015-2017-analyzovany-ikp/) v sekcii články <http://ikp.sk/akcny-plan-rozvoja-kultury-na-roky-2015-2017-analyzovany-ikp/>

Výstupy: Presadenie mapovania sektora kultúry a umenia. Vytvorenie špeciálneho satelitného účtu kultúry a umenia s dôrazom na oblasť kultúrnej štatistiky ako jednej z najslabších stránok aktuálneho kultúrno-politického rozhodovania a plánovania.

2. Stratégia rozvoja kultúry v Bratislavskom samosprávnom kraji na roky 2015 – 2020

III. STRATEGICKÁ ČASŤ

1. Úvod

S výnimkou opatrení realizovaných v období 1990-1992 (nezávislý a pluralitný systém Pro Slovakia, vytvorenie podmienok pre vznik verejnoprávných a nezávislých médií), na Slovensku nebola dokončená zásadná, resp. produktívna reforma či transformácia kultúry. Aj proces decentralizácie je do značnej miery len iluzórny, keďže sa obmedzil na presuny zriaďovateľských kompetencií bez relevantnej fiškálnej decentralizácie (decentralizácia finančných zdrojov, respektíve nastavenie ich prerozdelenia). Tomuto stavu zodpovedá aj centralisticky koncipovaná podoba dotačných a grantových schém. Nezriaďovaná kultúra je podporovaná okrajovo a sporadicky, kontinuálna a dlhodobá (viačročná) podpora kultúrnych projektov a aktivít na Slovensku prakticky neexistuje. Medzi dôsledky vývoja a negatíva súčasnosti patria reziduá ideologickej poplatnosti, prejavy partokracie a klientelizmus, ktoré sa nevyhýbajú ani kultúre.

Postavenie kultúry na Slovensku charakterizuje predovšetkým výrazný rozpor medzi deklarovaným a jej skutočným statusom. Na jednej strane je sice kultúre na všetkých úrovniach spoločenského života prisudzovaný veľký význam, no zároveň je kultúra na okraji záujmu pri rozdeľovaní verejných zdrojov a vytváraní podmienok na jej rozvoj. Proporcionalita verejných výdavkov na kultúru, vyjadrená v % HDP, trvalo vykazuje kontinuálny pokles. Zatiaľ čo v roku 1993 to bolo 1,03 %, v súčasnosti je to okolo 0,39 %. Je to málo nielen voči európskemu štandardu (okolo 1 %), ale aj v porovnaní s inými postsocialistickými krajinami: Estónsko 1,8 %, Česká republika 0,74 %, Poľsko 0,59 %, Maďarsko 0,57 % (Zdroj: O. Novotný, Podpora kultúry z verejných rozpočtov územných jednotiek SR v novom tisícročí, Bratislava 2012).

Podrobnejšia analýza týchto štatistických údajov je ešte alarmujúcejšia a odhaľuje rôznorodosť vnímania samotného pojmu „kultúra“. Z celkovej sumy vynaložených verejných prostriedkov na kultúru väčšia časť slúži na úhradu „všeobecných“ nákladov (prevádzka, mzdy a pod.) a tzv. „marginálnu kultúru“ (oslavy, masové kultúrno-spoločenské podujatia, omše). Na samotnú kreatívnu podstatu kultúry (umeleckú tvorbu) je to len zlomok z celkovej sumy, zodpovedajúci necelým trom stotinám percenta HDP. (Zdroj: Rukoväť kultúrnej politiky, Via Cultura; Inštitút pre kultúrnu politiku, Bratislava, október 2014).

Prepis citácie uvádzame v prílohe č. 2

Stratégia sa tvorila za účasti vybraných zástupcov kultúrneho sektora v regióne Bratislava, patrili medzi nich zástupcovia kultúrnych organizácií v priamej zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC, ako aj zástupcovia úradu VÚC, zodpovedný bol referát kultúry VÚC. Rokovanie bolo výnimočné tým, že prvýkrát bola prizvaná nezriaďovaná treťosektorová kultúrna scéna pod spoločnou hlavičkou tzv. KU_BA. IKP sa po dlhšom rokovaní rozhodol podporiť túto iniciatívu, sám však priniesol dôležité myšlienky pre tvorcov stratégie.

Výstupy: Citovanie výsledkov 1. Časti Rukoväti kultúrnej politiky v úvode strategického materiálu, citovanie článku Kultúrneho kyslíka pri charakteristike vízie kultúry VÚC.

3. Koncepcia kultúrnej politiky MČ Bratislava – Staré mesto 2016 – 2020

3.1.6.1. VIA CULTURA Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.

VIA CULTURA Inštitút pre kultúrnu politiku je mimovládna organizácia, ktorá podporuje proces modernizácie a europeizácie kultúrneho sektora na Slovensku prostredníctvom organizovania kultúrnych akcií a stretnutí, publikovaním nezávislých analýz, vytváraním domácich a medzinárodných partnerstiev a šírením informácií o kultúre. OZ prišlo roku 2012 s návrhom využitia priestorov Pistoriho paláca pre obyvateľov Starého Mesta na kultúrne, spoločenské a umelecké aktivity vytvorením Kultúrneho centra v Pistoriho paláci. VIA CULTURA Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z. zabezpečuje financovanie aktivít Kultúrneho centra v Pistoriho paláci najmä prostredníctvom domácich aj medzinárodných fondov a grantových schém. Združenie zverejňuje každoročne na svojej stránke Správu o činnosti.

Vzťah VIA Cultura a Mestskej časti Bratislava – Staré Mesto bol upravený v súlade s uzatvorenou <https://odkultury.sk/analiza-2/>, prepis ponúkame v prílohe č.2

Uvedená koncepcia kultúrnej politiky vzniká pod kuratelou Via Cultura; IKP, ktorý je na čele s pani Vášáryovou garantom kvality celého pripravovaného procesu vzniku koncepcného materiálu. Je zároveň dôležitým aktérom celej stratégie, pretože vedie jedno z najvýznamnejších kultúrno-komunitných centier v bratislavskom Starom meste – Pistoriho palác.

Výstupy: samotná Via Cultura je priamym garantom a gestorom pripravovanej stratégie. Správe a dramaturgii Pistoriho paláca spolu s jeho najvýznamnejšími aktivitami je venovaná samostatná podkapitola Stratégie.

4. Legislatívne úpravy a normy:

IKP sa dlhodobo venuje

- novelizácii autorského zákona

<http://ikp.sk/autorske-prava-hlavybol-nas-vsetkych/>

- záchrane zániku Archívu mesta Bratislava

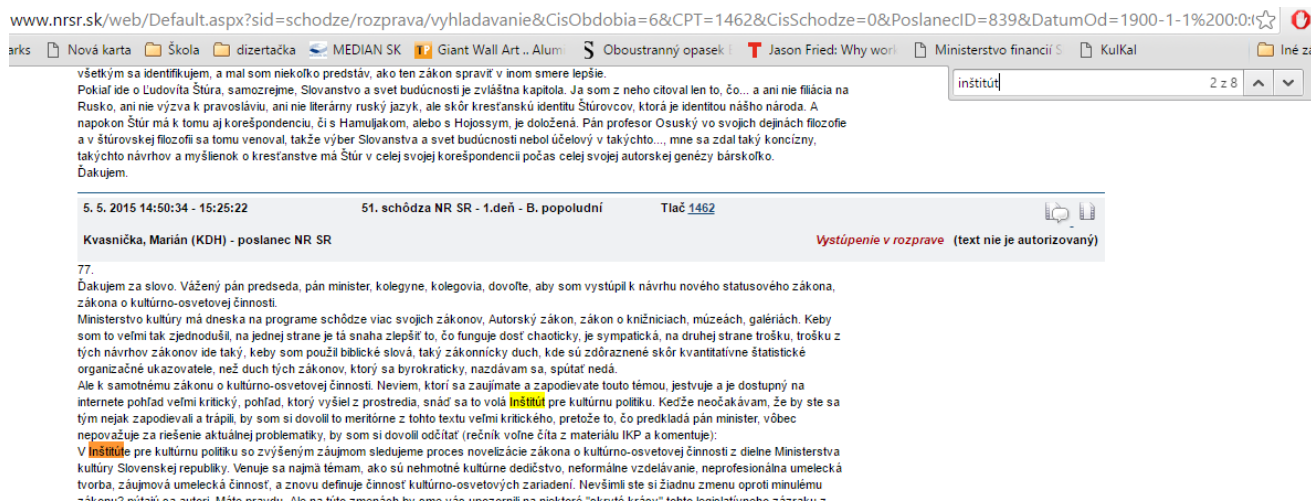
<http://ikp.sk/protest-proti-zaniku-archivu-mesta-bratislava/>

- novelizácii zákona o kultúrno-osvetovej činnosti
<http://ikp.sk/akcny-plan-rozvoja-kultury-na-roky-2015-2017-analyzovany-ikp/>
- koncepciám kreatívnych priemyslov na Slovensku
<http://ikp.sk/ikp-o-vychodiskach-strategie-rozvoja-kreativneho-priemyslu-v-slovenskej-republike/>
<http://ikp.sk/ikp-o-ministerskej-strategii-rozvoja-kreativneho-priemyslu-v-slovenskej-republike/>
- revízii štátnych rozpočtov na kultúru
2014 - <http://ikp.sk/ikp-o-navrhu-rozpocetu-na-kulturu-na-rok-2014/>
2014, 2015 <http://ikp.sk/slovensky-statny-rozpocet-na-kulturu-v-analyze-ikp/>
- digitalizácii kultúrneho dedičstva
<http://ikp.sk/slovakiana-nepodareny-vtip/>
séria článkov vo všetkých číslach časopisu Kultúrny kyslík
- evaluácii Košického Európskeho hlavného mesta kultúry (EHMK)
séria článkov vo všetkých číslach časopisu Kultúrny kyslík

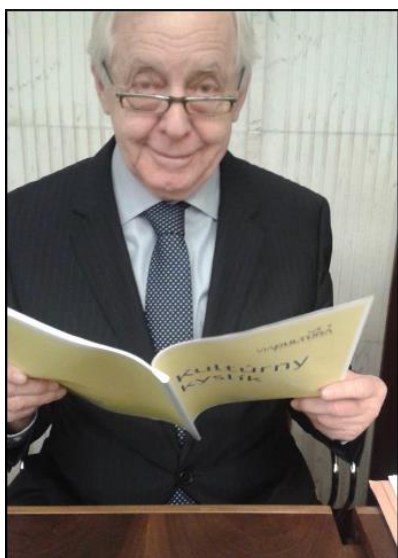
5. IKP v Národnej rade SR

Kritické pôsobenie Via Cultura; Inštitútu pre kultúrnu politiku nezostalo nepovšimnuté ani v NR SR.

Poslanec Kvasnička citoval texty IKP v celom svojom prejave v pléne NRSR k reformám kultúrneho sektora týkajúcich sa predovšetkým osvetovej činnosti.

Komplexný prepis uvádzame v prílohe č. 2

Všetky aktuality IKP boli distribuované nielen Ministerstvu kultúry SR, ale zároveň Výboru NR SR pre kultúru a médiá. Práve touto cestou sa stal citovaným odborným subjektom v oblasti kultúrnej politiky nielen jeho štatutárkou Magdalénou Vášáryovou, ale i ďalšími.

ä

Doc. PhDr. Rudolf Chmel, DrSc. v NRSR

Organizovanie a účasť na formálnych a neformálnych stretnutiach kultúrnych platforiem a iniciatív. Iniciovanie vzájomného dialógu.

1. Organizovanie konferencie Kultúra a mesto

KULTÚRA A MESTO: Sila príťažlivosti
8.-9.12.2015 / utorok-streda / 9:30 - 18:30
Piszatoryho palác

Konferencia o význame kultúry pre rozvoj mesta kriticky preskúma aktuálne záujmy, vzťahy, spory a otvorené otázky o význame kultúry a jej pozícii v kontexte súčasného európskeho mesta. Hlavným cieľom je prispieť k diskusii o budúcnosti Európy prostredníctvom preskúmania prínosov kultúrneho plánovania a tvorby kultúrnych politik na úrovni miest a regiónov pre ich udržateľnosť či rozvoj.

[PROGRAM](#)

kulturaamesto.sk

Spolupráca Via Cultura a KU_BA vyústila do zásadnej konferencie, ktorá prispieva k téme kultúry slovenských miest „Kultúra a mesto“, ktorá sa odohrala pod strechou IKP, teda v Pistoriho paláci.

Okrem významných zahraničných i slovenských speakerov (ELISABETH LEITNER, FEDOR BLAŠČÁK, MARCIN POPRAWSKI, MAROŠ KRIVÝ, MICHAL HVORECKÝ, OLGA ŠKOCHOVÁ BLÁHOVÁ, ZORA JAUROVÁ, a ďalších sa diskusie zúčastnila ako hosť podujatia MAGDALÉNA VÁŠARYOVÁ - zástupca Via Cultura; IKP).

Rukoväť slovenskej kultúrnej politiky

Prvú Rukoväť si na webovej stránke prečítalo takmer 800 čitateľov. Ponúkli sme v nej prvý krát v slovenskej histórii termín „moderná živá kultúra“, ktorý sa veľmi rýchlo etabloval. Aj napriek faktu, že nám bolo z akademického pohľadu vyčítané, že užívame termín, ktorý nie je akademicky podložený, vďaka našej charakteristike pomerne rýchlo prešiel do bežného kultúrneho slovníka, čo možno vnímať ako zásadný prínos Via Cultura, ako kultúrno-politického think- tanku.

S rovnakou energiou sme sa pustili do ďalšieho skúmania, naväzujúceho nad Rukoväť 1. A otvorili sme zásadnú tému: kto je spotrebiteľom kultúry na Slovensku?

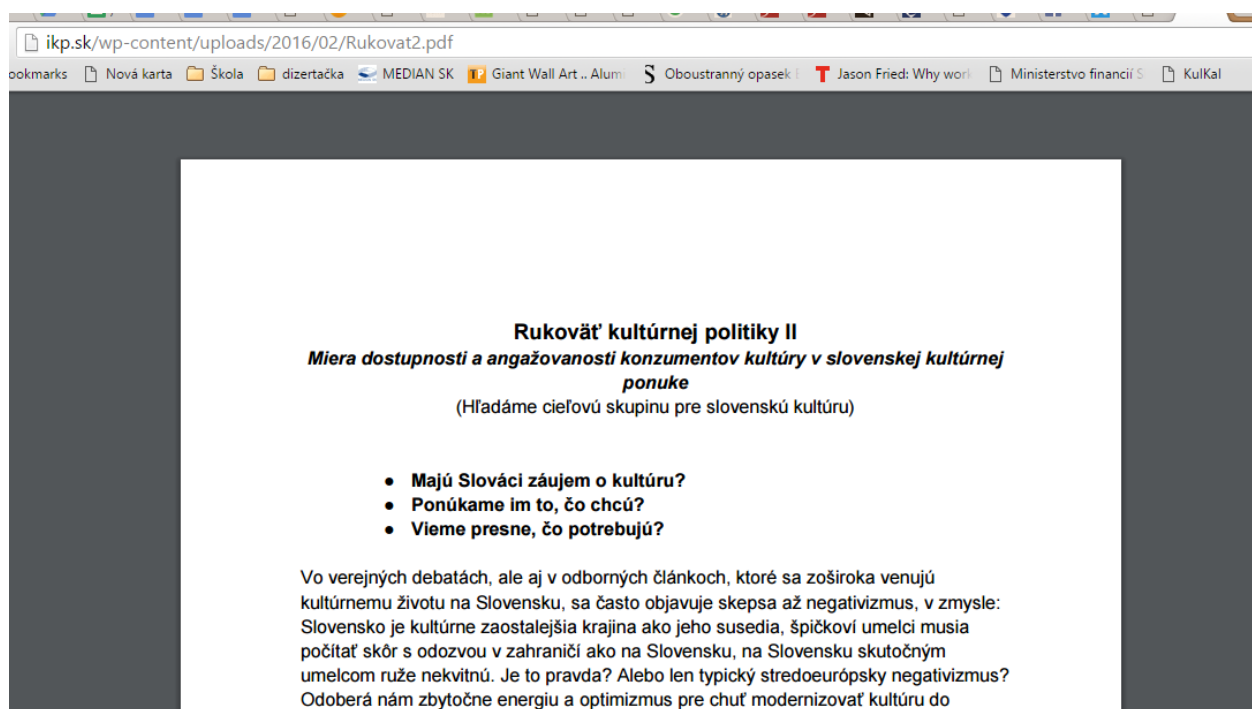
Ďalšie skúmanie pod hlavičkou Rukoväť kultúrnej politiky č. 2 sa nieslo v téme dostupnosti kultúry na Slovensku a ochote Slovákov participovať na ponúkanej kultúre.

Zisťujeme v nej mieru dostupnosti a angažovanosti konzumentov kultúry v slovenskej kultúrnej ponuke

(Hľadáme cieľovú skupinu pre slovenskú kultúru)

- Majú Slováci záujem o kultúru?
- Ponúkame im to, čo chcú?
- Vieme presne, čo potrebujú?

V texte sa opierame o relevantné spotrebiteľské prieskum RTVS, knižničné prieskumy, prieskum SND a zahraničné teoretické vymedzenia dostupnosti a participatívnosti.

Text druhej časti Rukováti kultúrnej politiky pozostáva je momentálne dostupný na webovej stránke a je vo fáze, kedy podlieha odbornému pripomienkovému konaniu.

Kompletný text Rukováti kultúrnej politiky ponúkame v Prílohe č. 3

Komunikácia a nadväzovanie spoluprác so zahraničnými kultúrnymi inštitútmi, kultúrno-politickými think-tankmi, kultúrnymi organizáciami za účelom výmeny know- how a následnej projektovej spolupráce.

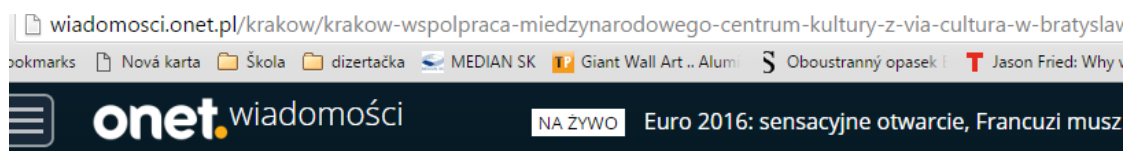
IKP aktívne spolupracuje s:

REGIONAL OBSERVATORY ON FINANCING CULTURE IN EAST-CENTRAL EUROPE

- riaditeľ Péter Inkei je členom Redakčnej rady Kultúrneho kyslíka, pravidelne v ňom uverejňuje informácie spojené s výskumami kultúry realizovanými Budapest observatory, ktorá je zároveň zásadným partnerom IKP vo višehradskom priestore.

INTERNATIONAL CULTURAL CENTRE, KRAKOW

- spolupráca s Krakovským centrom kultúry vyústila do niekoľkých pozvaní v rámci rôznych podujatí organizovaných centrom kultúry v Krakove či Viedni
- odborníci z uvedenej inštitúcie sú garantmi kvality práce IKP

Kraków: współpraca Międzynarodowego Centrum Kultury z Via Cultura w Bratysławie

Z powołaną w Bratysławie instytucją Via Cultura - Instytutem Polityki Kulturalnej, w czwartek umowę o współpracy podpisało Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie

- Właściwie od pierwszej wizyty w Międzynarodowym Centrum Kultury zazdrościłam Polsce takiej instytucji i chciałam założyć podobną w Bratysławie - powiedziała po podpisaniu porozumienia prezes Zarządu Via Cultura, Magda Vasaryova.

Jak dodała, wzorując się na Międzynarodowym Centrum Kultury także w bratysławskiej siedzibie instytucji będą organizowane wystawy, konferencje, wydarzenia skierowane zarówno do mieszkańców, jak i turystów.

- Szczególnie ważna będzie dla nas współpraca zagraniczna, a pierwszy wspólnym projektem realizowanym z MCK będzie przygotowanie specjalnego numeru kwartalnika "Herito", który w całości poświęcony będzie Słowacji - zapowiedziała Vasaryova.

Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie jest państwową instytucją kultury. Placówka angażuje się w projekty dotyczące m.in. dziedzictwa kulturowego, wielokulturowości Europy Środkowej, tożsamości i pamięci, zarządzania kulturą i ochrony zabytków. W zeszłym roku instytucja obchodziła jubileusz 20-lecie istnienia.

W tym czasie w MCK odbyły się: 123 wystawy, 100 międzynarodowych konferencji i seminariów, 63

STRAND COMMUNITY, NORWAY

Významná spolupráca s nórsnym centrom kultúry vyústila do podpísania obojstranného memoranda pre vzájomné porozumenie a spoluprácu. Práve táto

spolupráca sa javí ako kľúčová v ďalšom pôsobení a financovaní IKP prostredníctvom projektov slovensko – nórskej spolupráce.

Memorandum of understanding for cooperation

to be concluded by and between

Via Cultura; Institute for Cultural Policies (ICP), Slovak Republic
and

Strand Community, Norway

The quality of economic and financial policies of Slovakia has progressed
last 25 years, but the quality in cultural policies is still very poor

Kompletný text vzájomného memoranda prikladáme v prílohe č.4

Spolupráca so školami a akademickými inštitúciami:

VYSOKÁ ŠKOLA VÝTVARNÝCH UMENÍ V BRATISLAVE – spolupracujeme pri výstavách a na redesigne časopisu Kultúrny kyslík

VYSOKÁ ŠKOLA MÚZICKÝCH UMENÍ V BRATISLAVE – spoločné konferencie a odborné články, pedagógovia prednášali na konferencii IKP – Podpora súčasnej živej kultúry

SLOVENSKÁ TECHNICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE – FAKULTA ARCHITEKTÚRY – spolupráca vyústila do prípravy špeciálneho vydania časopisu Kultúrny kyslík, ktorý sa venuje architektúre 20. storočia. Pripravujeme konferenciu o pamiatkach na Slovensku a spoločnú výstavu architektov s témou potenciál Pistoriho paláca.

KATEDRA EURÓPSKYCH KULTÚRNYCH ŠTÚDIÍ FF UMB , BANSKÁ BYSTRICA – pedagógovia sú prispievateľmi do časopisu Kultúrny kyslík, študenti účastníkmi prednášky Terapia kultúrou.

Ďalšie významné spolupráce:

Nórske veľvyslanectvo – spolupráca prebieha jednak pri obnove Pistoriho paláca, ale tiež pri mentorovaní v žiadostiach financie z nórskeho finančného mechanizmu.

Partneri: Centrum pre filantropiu, Nadácia Tatrabanka

Generálny partner Via Cultura; Inštitútu pre kultúrnu politiku: Slovenská sporiteľňa

Výstupy spoluprác s kultúrnymi a umeleckými skupinami, umelcami, združeniami dokumentuje príloha č.7.

Komunikácia a napĺňanie webovej stránky aktuálnymi a kvalitnými informáciami, šírenie informácií, budovanie databáz odberateľov databáz.

Pre komunikáciu využívame webovú stránku www.ikp.sk, ktorá má aj anglickú mutáciu a FB stránku Via cultura; Inštitút pre kultúrnu politiku. Pre informovanie verejnosti o kultúrnych podujatiach v Pistoriho paláci využívame tiež webovú doménu viacultura.sk.

Na ikp.sk uverejňujeme vlastný blog, naše projekty, aktuality, kritiky v časopise Kultúrny kyslík. Všetko sa následne snažíme prelinkovať na Facebook, kde zásadnejšími článkami dosahujeme približne 1300 vzhliadnutí. Priemerný počet čitateľov na webe ikp.sk sa pohybuje na úrovni 1500 čitateľov. Jednotlivé čísla časopisu Kultúrny kyslík dosahujú čitateľnosť až 2000 ľudí s priemerným zotrvaním na stránke 3-5 minút. Náhlady webových stránok ponúkame v Prílohe č. 5

O novinkách sú čitatelia a profesionáli v oblasti kultúry a umenia informovaní prostredníctvom newslettera. Vizuál newslettera uvádzame v prílohe č.5. Newsletter je rozposielaný predovšetkým formou e-mailu. E-mailová komunikácia jednou z najzásadnejších foriem komunikácie, ktorú v inštitúte využívame. Najúčinnnejšia je najmä pri komunikácii o provokatívnych alebo názorovo vyhranených témach. Vlastné štatistiky dokazujú, že naši čitatelia, ktorí sú súčasťou odbornej umeleckej a kultúrnej verejnosti neradi reagujú na verejných fórach, či sociálnych sieťach na nami uverejnené informácie či články. Omnoho viac preferujú osobnejšiu komunikáciu formou e-mailu, príp. telefonicky. Avšak návštevníci našej webovej stránky sa neodhlasujú z nášho newslettera, na stránku sa takmer vždy po jeho doručení znova a znova vracajú, čiže ich loajalita je vysoká. To vyplýva aj z faktu, že IKP je jediný think-tank svojho druhu na Slovensku a zároveň sme dostali niekoľko spätných väzieb oceňujúcich existenciu priestoru pre slobodné vyjadrovanie.

Pre udržanie stálej komunikácie s čitateľmi sme nútení neustále obnovovať kontaktlisty. V prvom roku pôsobenia IKP mal newsletter približne 300 odberateľov. V súčasnosti je to už vyše 1500 emailových adries.

Okrem odbornej verejnosti naše projekty, nové čísla časopisu Kultúrny kyslík, či naše štúdie pravidelne komunikujeme médiám formou tlačovej správy, ktorej vzor pridávame do prílohy č. 5.

1. Kultúrny kyslík – časopis a slobodná platforma spájajúca kultúrnu obec v odbornom dialógu o slovenskej a zahraničnej kultúrnej politike popularizačnou formou.

Kultúrny kyslík je online časopis, ktorý vydáva IKP so štvrťročnou periodicitou. Svojou témou, obsahom i zameraním je jediným časopisom svojho druhu. Časopis mapuje aktuálne kultúrne a kultúrno-politické dianie. Združuje pritom najzaujímavejších autorov vo všetkých oblastiach kultúry a umenia.

Jeho výnimočnosť podčiarkuje medzinárodná redakčná rada časopisu. Je snahou IKP časopis prekladať do anglického jazyka, pretože okrem čitateľov zo Slovenska sa stretávame i s dopytom zo zahraničia. Práve smerom do zahraničia má Kultúrny kyslík značný potenciál rastu. Rovnako s pribúdajúcim počtom čitateľov prichádza logicky otázka, či nepreniesť online vydania i do tlačenej podoby. Práve túto potrebu odzrkadlil grant, ktorý podporil Fond na podporu umenia. Najvýnimočnejšie kapitoly z Kultúrneho kyslíka budú vydané knižne už koncom roka 2016.

Redakčná rada časopisu pozostáva z týchto odborníkov:

Erhardt Busek (exminister kultúr, Rakúsko)

Jacek Purchla (riaditeľ MCK Krakow),

Jiří Stránský (spisovateľ, riaditeľ českého PEN klubu, ČR)

Michal Prokop (námestník ministra kultúry, ČR)

Péter Inkei (Riaditeľ Budapest culture observatory, Maďarsko)

Tomáš Janovic (spisovateľ)

Marián Amsler (divadelný režisér)

Michal Ditte (dramaturg, Divadlo Pôtoň)

Pavína Fichta Čierna (výtvarná teoretička)

V priebehu troch rokov a 10tich čísel časopisu Kultúrny kyslík publikovalo v časopise 25 odborníkov zo Slovenska i zahraničia, spomeňme Jerzyho Hausnera (exminister financií v Poľsku), Pavol Rankov (spisovateľ), Peter Radkoff (Riaditeľ Tabačky – kultúrne centrum), Oskar Novotný (slovenský ekonóm pre oblasť kultúry), Stanislav Talian (autor konceptu slovenského brandingu), Vladimír Vallo (slovenský diplomat), Joanna Sanetra-Szeliga (poľská autorka), Ladislav Rovinský (architekt Košice), Juraj Buzalka (sociológ), Martin Kasarda (historik), Silvia Hroncová (riaditeľka Pražského operného domu), Miroslav Marcelli (filozof), Milan Lasica (spisovateľ), Eugen Jurzyca (exminister školstva), Jan Sokol, Kama Margielska (redaktorka poľského časopisu) a pod. Jednotlivé čísla časopisu majú vlastnú tému.

Dosiaľ sme spracovali témy ako kultúrna infraštruktúra, branding Slovenska, ekonomika kultúry, slovenské kultúrne mýty, analýza programového vyhlásenia vlády, interkultúrny dialóg, slovenská architektúra v 20. storočí, silvestrovská kultúrna evaluácia, ...

Čítanosť jednotlivých čísel postupne rastie, čitatelia oceňujú typický rukopis, teda umeleckosť textov, satiru, iróniu, čierny humor, ktorý je neodmysliteľnou ingredienciou článkov.

Jednotlivé čísla Kultúrneho kyslíka pripájame ako prílohu č. 8.

Memogym, Batohy - budovanie historickej pamäti a kritického myslenia kreatívnou formou, prostredníctvom prednášok, výstav a stretnutí, analýza dopadov na súčasnosť.

Jedným zo zásadných aspektov, ktoré našu prácu determinujú je naša minulosť, s ktorou sa vyrovnávame aj takými projektmi, akým je napríklad MEMO GYM. K realizácii projektu MEMO GYM nás inšpirovalo miesto, v ktorom pôsobíme. Vnímame kultúrnu politiku nielen v geopolitickom, ale i v historickom kontexte.

Projekt MEMO GYM – tréning historickej pamäti, ktorý sme predstavili na podujatí „Prvý slovenský livefounding“, organizovanom Centrom pre filantropiu, kde sme naň začali fundraisovať finančné prostriedky.

Tlačová správa

VIA CULTURA; INŠTITÚT PRE KULTÚRNU POLITIKU ZÍSKAL 1730 EUR NA REALIZÁCIU PROJEKTU MEMO GYM (obnovenie historickej pamäte Piszatoryho paláca kreatívnou formou)

Piszatoryho palác na Štefánikovej ulici v Bratislave zažil prvý slovenský Live Funding v réžii Centra pre filantropiu. Išlo o „jedno z najzaujímavejších podujatí, ktoré Piszatoryho palác v poslednom roku zažil“ poznamenal Martin Katuščák, projektový manažér pri predstavovaní projektu Via Cultura s názvom MEMO GYM. Projekt reaguje na kontroverzné dejiny paláca, ktoré sú stelesnením histórie Slovenska 20.storočia.

Podujatie bolo historicky prvým pokusom uskutočniť aj na Slovensku Live Funding, ktorý predstavuje možnosť priameho predstavenia projektov filantropom, ktorí sú ochotní podporiť originálne a užitočné projekty. Okrem projektu MEMORY GYM Via Culture (Memory Gymnastic) predstavil Ladislav Kossár projekt Buddy, ktorý umožňuje mladým ľuďom a deťom z detského domova, nájsť človeka, kamaráta, mentora, ktorý mu pomôže kráčať životom. Ďalším prezentovaným projektom bol vzdelávací projekt Jem iné s názvom Food Hub v Starej Tržnici – teoretická a praktická škola varenia a edukačné centrum.

Všetky tri projekty boli prezentované pod maľovanou alegóriou štyroch ročných období v prostredí paláca, nabitom sviežou energiou čoraz známejšej Katarzie. Podujatie komentoval Braňo "Bruno" Ciberej, ktorému tiež patrí vďaka za úsilie pritiahnúť pozornosť prítomných k projektom. Projekty boli podporené dvojnásobnou sumou, ktorú žiadali.

O čom bol náš projekt MEMO GYM?

Účelom projektu zameraného na posilňovanie historickej pamäti s názvom Memory Gym je vytvoriť stálu inštaláciu v Piszatoryho paláci v Bratislave s využitím miestneho historického kontextu (židovský lekárnik, sídlo vyslanectva fašistického Nemecka, múzeum modly komunizmu).

Výstupom projektu je umelecké stvárnenie jednotlivých historických postáv, scénografická úprava priestoru a autorská príprava replík postáv, ako aj príprava otváracieho podujatia s úvodnou debatou. Figuríny historických postáv v životnej veľkosti budú tvoriť stálu súčasť publika na podujatiach organizovaných v Piszatoryho paláci a prostredníctvom ich výrokov a ich interpretácie bude možné „posilňovať“ historickú pamäť návštevníkov.

Vďaka vyfundraisovaným finančným prostriedkom tvoríme interaktívnu výstavu, ktorá nám umožňuje postupne otvárať problémy slovenskej historickej pamäti novou, populárnou formou pre verejnosť.

Výsledok projektu: Na točitom schodisku paláca sú umiestnené inštalácie jednotlivých historických osobností, ktoré boli vytvorené v spolupráci s umelcami z Divadla Equiteatro.

Návštevník Piszatoryho paláca sa pri jeho návšteve stretne s kreatívnym spracovaním histórie hneď pri vstupe na nádvorie. Ošarpaná budova nemocnice, ktorá bola na tomto nádvorí postavená v 60tych rokoch a v súčasnosti chátra. Vďaka projektu MEMO GYM lepšie zapadá do architektúry paláca a prináša príbeh lekárnika, staviteľa paláca a jeho rodiny.

pred

po

Do výstavy sme zakomponovali tiež rozpadnutú sochu Lenina, ktorú postupne reštaurujeme, avšak vďaka kreatívnej inštalácii sa na ňu môžu prísť pozrieť všetci návštevníci. A socha, ktorá chýtrala v pivnici má svoje nové miesto na výstave MEMO GYM.

Ďalšie bábky postupne „prechádzajú“ točitým schodiskom.

Interaktivita výstavy spočíva v tom, že bábkys nie sú rozmiestňované podľa chronologického kľúča. Pri vstupe na výstavu si môžete zobrať kartičku so životopisom každej jednej bábkys z výstavy a prečítať si o ňom podrobné informácie.

Bábky používame pri všetkých podujatiach, ktoré sa konajú v paláci. Históriu prinášame priamo do konfrontácie s bežným životom v paláci. Takto diváci stretnú Piszoryho napríklad pri svojej návšteve kina, alebo ako stráži vystavené dizajnérske exponáty.

Prepojením minulosti a súčasnosti bol projekt Batohy, ktorý bol jedným z prvotných projektov Via Cultura; Inštitútu pre kultúrnu politiku. Obsahom projektu bola séria prednášok pre študentov v krajinách V4 o sociologických témach úzko spätých s aktuálnym dianím a minulosťou regiónu V4. Témy týchto prednášok boli : moderný antisemitizmus, nacionalizmus, rastúci antiliberizmus, viktimizácia resp. pocit obete dedený v krajinách V4 z generácie na generáciu. Naše krajiny si nesú svoje problémy a ťažia nás naše vlastné batohy. Cieľom projektu bolo vytvoriť platformu pre stretnutie odborníkov a študentov, ktorí budú otvorene hovoriť o aktuálnych spoločenských trendoch v našom streoeurópskom prostredí. Projekt podporil Višegradský fond, dodnes z neho čerpáme mnoho myšlienok a ideí, ktoré nielen že nestrácajú na aktuálnosti, ale stávajú sa čím ďalej, tým očividnejšie v súčasnom turbulentom vývoji sociálno –ekonomického prostredia strednej Európy.

Pistoriho palác – Via Cultura; Inštitút pre kultúrnu politiku spravuje kultúrno-komunitné centrum Piszatoryho palác, spolupodieľa sa na množstve aktivít a podujatí, ktoré sa v ňom uskutočňujú.

Piszatoryho palác

28. marca 2012 poslanci Starého Mesta odsúhlasili projekt spolupráce Starého Mesta a VIA CULTURA www.viacultura.sk.

Palác postavil lekárnik Pisztory, jeho hrob je vraj na Ondrejskom cintoríne. Počas druhej svetovej vojny v paláci sídlilo obávané nemecké veľvyslanectvo, chodili tam všetci, od Tisa po Himmlera, okrem Hitlera, ten neprekročil Dunaj. V roku 1953 tam pre istotu zriadili Leninovo múzeum. Pistoriho palác je svedok histórie dvadsiateho storočia Slovenska. Aj preto ho chceme oživiť, vyvetrať jeho nádherné sály a prilákať vás tam. Dovidenia!

V paláci našli svoj priestor aj ďalšie dobré nápady z Divadla bez domova <http://www.divadlobezdomova.sk>, Projektu Fórum <http://www.salon.eu.sk/>, Len tak tak <http://www.lentak.sk/>, Equiteatro <http://www.equiteatro.sk>, Živena – Spolok slovenských žien <http://spolokzivena.sk/> a našimi spoločnými silami históriou poznačený priestor ožil a žije naďalej.

Via Cultura; Inštitút pre kultúrnu politiku sa venuje jeho spravovaniu. Pre zabezpečenie funkčnosti objektu, musela štatutárka Via Cultura Magda Vášáryová vynaložiť značné úsilie pri získavaní finančných prostriedkov na jeho obnovu. V súčasnosti podlieha Pistoriho palác najväčšej rekonštrukcii za viac ako polstoročie. Vďaka výnimočnej snahe štatutárky a zároveň správkyne paláca bolo možné získať značnú dotáciu z nórskeho fondov na obnovu strechy a fasády. Via Cultura sa od roku 2013 iniciovala a plne sa podieľala na všetkých rekonštrukčných prácach súvisiacich s obnovou tejto historickej budovy a architektonického skvostu. Podarilo sa jej do paláca priniesť život.

V prílohe č.6 prikladáme informačný materiál, ktorý dokumentuje trojročnú postupnú revitalizáciu Pistoriho paláca.

V období rokov 2013 –súčasnosť sa Pistoriho paláci uskutočnilo množstvo zásadných kultúrno-umeleckých podujatí, ktoré zásadne obohatili kultúrnu a umeleckú scénu na Slovensku. Ich zoznam prináša príloha č. 7.

V najbližšom období v roku 2016 nás čaká redesign vizuálu časopisu Kultúrny kyslík a jeho vydanie v knižnej podobe, hodnotenie známky UNESCO na Slovensku a organizácia konferencie o Živých pamiatkach na Slovensku. Dokončenie rekonštrukcie Pistoriho paláca a výstava architektonických prác mapujúcich potenciál jeho budúceho využitia a samozrejme rozvíjanie všetkých existujúcich i nových spoluprác. Naďalej musíme prinášať nové témy do slovenského kultúrneho života, ktorý pokulháva za ostatnými oblasťami spoločenského života. Musíme naďalej prinášať stále kvalitnejší obsah, inšpirovať a pestovať kritické myslenie v spoločnosti. Kultúrny sektor si musí najprv vymedziť pojmy a najstť cestičky, kompromisy a riešenie vo svojom vnútri, aby bol schopný presadzovať ich smerom von.

Inštitút pre kultúrnu politiku doslova vhuol do doby, ktorá práve takýto think –tank na Slovensku potrebovala. Najmä vo chvíľach, kedy tlak zo zahraničia núti aj tak uzavretý a nezreformovaný sektor, akým je kultúra, čeliť zásadným otázkam manažmentu, plánovania a rozhodovania. Čaká nás ešte mnoho rukováti a analýz, ktorými budeme kultúrnemu sektoru dokazovať, že sú nevyhnutné. Avšak je to zároveň cesta, ktorá sa ukazuje ako najschodnejšia, a na ktorej sa stretávame s pozitívnymi ohlasmi, ktoré nás naplňujú energiou pokračovať a neprestať byť strážnym psom kultúrnej politiky (watchdog NGO).

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119
DIČ: 2023531356

Príloha č. 2

Prepis citácie Stratégia BSK

....

III. STRATEGICKÁ ČASŤ

1. Úvod

S výnimkou opatrení realizovaných v období 1990-1992 (nezávislý a pluralitný systém Pro Slovakia, vytvorenie podmienok pre vznik verejnoprávných a nezávislých médií), na Slovensku nebola dokončená zásadná, resp. produktívna reforma či transformácia kultúry. Aj proces decentralizácie je do značnej miery len iluzórny, keďže sa obmedzil na presuny zriaďovateľských kompetencií bez relevantnej fiškálnej decentralizácie (decentralizácia finančných zdrojov, respektíve nastavenie ich prerozdelenia). Tomuto stavu zodpovedá aj centralisticky koncipovaná podoba dotačných a grantových schém. Nezriaďovaná kultúra je podporovaná okrajovo a sporadicky, kontinuálna a dlhodobá (viacročná) podpora kultúrnych projektov a aktivít na Slovensku prakticky neexistuje. Medzi dôsledky vývoja a negatíva súčasnosti patria rezíduá ideologickej poplatnosti, prejavy partokracie a klientelizmus, ktoré sa nevyhýbajú ani kultúre.

Postavenie kultúry na Slovensku charakterizuje predovšetkým výrazný rozpor medzi deklarovaným a jej skutočným statusom. Na jednej strane je síce kultúre na všetkých úrovniach spoločenského života prisudzovaný veľký význam, no zároveň je kultúra na okraji záujmu pri rozdeľovaní verejných zdrojov a vytváraní podmienok na jej rozvoj. Proporcionalita verejných výdavkov na kultúru, vyjadrená v % HDP, trvalo vykazuje kontinuálny pokles. Zatiaľ čo v roku 1993 to bolo 1,03 %, v súčasnosti je to okolo 0,39 %. Je to málo nielen voči európskemu štandardu (okolo 1 %), ale aj v porovnaní s inými postsocialistickými krajinami: Estónsko 1,8 %, Česká republika 0,74 %, Poľsko 0,59 %, Maďarsko 0,57 % (Zdroj: O. Novotný, Podpora kultúry z verejných rozpočtov územných jednotiek SR v novom tisícročí, Bratislava 2012).

Podrobnejšia analýza týchto štatistických údajov je ešte alarmujúcejšia a odhaľuje rôznorodosť vnímania samotného pojmu „kultúra“. Z celkovej sumy vynaložených verejných prostriedkov na kultúru väčšia časť slúži na úhradu „všeobecných“ nákladov (prevádzka, mzdy a pod.) a tzv. „marginálnu kultúru“ (oslavy, masové kultúrno-spoločenské podujatia, omše). Na samotnú kreatívnu podstatu kultúry (umeleckú tvorbu) je to len zlomok z celkovej sumy, zodpovedajúci necelým trom stotinám percenta HDP. (Zdroj: Rukoväť kultúrnej politiky, Via Cultura; Inštitút pre kultúrnu politiku, Bratislava, október 2014).

Vízia

V porovnaní so západnou Európou má vývoj kultúry na Slovensku a v ďalších postsocialistických krajinách svoje špecifiká a preto je aj implementácia európskych trendov niekedy problematická. To, čo kultúra v transformujúcich sa krajinách najviac potrebuje, asi najvýstižnejšie pomenoval poľský politik a ekonóm Jerzy Hausner: „**Na úrovni racionálneho uvažovania je dôležité celostné chápanie významu kultúry pre spoločensko-hospodársky rozvoj. Na politickej úrovni je treba vnímať kultúru nie ako výsledok činnosti verejných inštitúcií, ale ako čo najširšie chápanú sféru tvorivej aktivity ľudí. Na operačnej úrovni je dôležitá zmena zásad financovania kultúrnych aktivít tak, aby sme z verejných prostriedkov skutočne financovali živú podstatu kultúry a nielen**

infraštruktúru kultúry“ (Zdroj: Kultúrny kyslík – znovuzrodenie kritiky, Via Cultura; inštitút pre kultúrnu politiku, Bratislava, jún 2014).

.....

Prepis citácie Konceptie Bratislava MČ Staré mesto

3.1.6. Kultúrne centrum v Pistoriho paláci

Mestská časť Bratislava–Staré Mesto má v zmysle Štatútu hlavného mesta SR Bratislava a Protokolu o zverení majetku hlavného mesta do správy mestskej časti Bratislava – Staré Mesto zverenú do správy národnú kultúrnu pamiatku – Pistoriho palác na Štefánikovej ulici 834/25 v Bratislave. Priestory Pistoriho paláca boli niekoľko rokov nevyužitú, v zlom technickom stave a postupne chátrali. Mestská časť Bratislava – Staré Mesto nemala finančné prostriedky na obnovu Pistoriho paláca, ani na jeho prevádzkovanie. Preto sa Mestská časť Bratislava – Staré Mesto v spolupráci s občianskym združením VIA CULTURA Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z. rozhodla zabezpečiť využitie priestorov Pistoriho paláca pre obyvateľov Starého Mesta na kultúrne, spoločenské a umelecké aktivity. V spolupráci s občianskym združením VIA CULTURA Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z. začala Mestská časť Bratislava – Staré Mesto s obnovou priestorov Pistoriho paláca. Cieľom „Kultúrneho centra v Pistoriho paláci je rozvoj a podpora kultúrnych a komunitných aktivít občanov, kultúrno – umeleckých tradícií, usporadúvanie reprezentatívnych a iných spoločenských podujatí. Návrh Zmluvy o spolupráci rámcovo zamýšľa s využitím priestorov Pistoriho paláca napríklad na zriadenie stálych výstav o histórii kultúry a života Starého Mesta, na usporadúvanie komorných koncertov, rautov, svadieb, spoločenských stretnutí, seminárov, na prijímanie zahraničných návštev v reprezentatívnych priestoroch, na zriadenie otvorenej knižnice kníh o Starom Meste v spolupráci so Staromestskou knižnicou, na zriadenie čítárne pre dôchodcov, ako aj pre ostatné vekové kategórie.

V súčasnosti v priestoroch Pistoriho paláca pôsobia okrem združenia Via Cultura aj Spoločnosť Film Europe, ktorá sa orientuje výhradne na distribúciu kvalitnej

európskej kinematografie a jej premietanie v rámci Kino film Europe, občianske združenie Projekt Fórum. V ľavom krídle pôsobia Divadlo bez domova, Equiteatro O.Z. a integrované pohybové divadlo Len Tak Tak.

3.1.6.1. VIA CULTURA Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.

VIA CULTURA Inštitút pre kultúrnu politiku je mimovládna organizácia, ktorá podporuje proces modernizácie a europeizácie kultúrneho sektora na Slovensku prostredníctvom organizovania kultúrnych akcií a stretnutí, publikovaním nezávislých analýz, vytváraním domácich a medzinárodných partnerstiev a šírením informácií o kultúre. OZ prišlo roku 2012 s návrhom využitia priestorov Pistoriho paláca pre obyvateľov Starého Mesta na kultúrne, spoločenské a umelecké aktivity vytvorením Kultúrneho centra v Pistoriho paláci. VIA CULTURA Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z. zabezpečuje financovanie aktivít Kultúrneho centra v Pistoriho paláci najmä prostredníctvom domácich aj medzinárodných fondov a grantových schém. Združenie zverejňuje každoročne na svojej stránke Správu o činnosti.

Vzťah VIA Cultura a Mestskej časti Bratislava – Staré Mesto bol upravený v súlade s uzatvorenou Zmluvou o spolupráci, na základe ktorej má Mestská časť Bratislava – Staré Mesto právo užívať Pistoriho palác na účely realizácie projektu „Kultúrne centrum v Pistoriho paláci, ako aj na inú činnosť, a použiť výnosy z činnosti Kultúrneho centra na rozvoj, prevádzku, obnovu a rekonštrukciu Pistoriho paláca. Má tiež právo byť medializovaným usporiadateľom kultúrnych a spoločenských aktivít Kultúrneho centra, propagovať činnosť Kultúrneho centra, ponechať si príjem od tretích osôb z komerčného nájmu priestorov v Pistoriho paláci a nadobudnúť vlastnícke právo k technickému zhodnoteniu Pistoriho paláca. Mestská časť Bratislava – Staré Mesto rovnako vykonáva správu Pistoriho paláca a zabezpečuje na vlastné náklady dodávku elektrickej energie, tepla, plynu, vody, stočné, odvoz

odpadu, upratovanie, strážnu službu a ďalšie plnenia a služby spojené s užívaním Pistoriho paláca.

VIA CULTURA Inštitút pre kultúrnu politiku o.z. je v súlade so Zmluvou o spolupráci povinná použiť výnos z činnosti „Kultúrneho centra v Pistoriho paláci“ na rozvoj a obnovu a rekonštrukciu Pistoriho paláca tak, aby mohol slúžiť svojmu účelu, má právo byť medializovaným usporiadateľom kultúrnych a spoločenských aktivít „Kultúrneho centra v Pistoriho paláci“ a propagovať činnosť Kultúrneho centra. Je zodpovedná za riadenie, koordináciu, zabezpečenie všetkých organizačných, technických a pomocných služieb, a za uhradenie nákladov za kultúrne a spoločenské aktivity organizované bez účasti mestskej časti Bratislava-Staré Mesto, tiež zabezpečuje financovanie aktivít Kultúrneho centra, ktoré realizuje výlučne a samostatne VIA CULTURA, najmä prostredníctvom domácich a medzinárodných fondov a grantových schém (Zdroj: Zmluva o spolupráci č. 485/2011 zo dňa 3. apríla 2012). Zmluva bola uzavretá na dobu určitú do 3. apríla 2015. Nakoľko Miestne zastupiteľstvo mestskej časti Bratislava – Staré Mesto neodsúhlasilo ukončenie zmluvného vzťahu, zmluva sa predĺžila automaticky na obdobie jedného roka do 3. apríla 2016. MČ chce nanovo upraviť práva a povinnosti vzájomnej spolupráce MČ a VIA CULTURA v oblasti spoločného kultúrneho, komunitného a spoločenského využívania Pistoriho paláca – pripraviť novú koncepciu spolupráce a nový návrh Zmluvy o spolupráci (*Návrh na riešenie spolupráce, Uznesenie MiZ 142/2015 zo dňa 8.12.2015*).

Prepis príspevku poslanca Kvasničku v NR SR obsahujúceho citácie IKP

....

77.

Ďakujem za slovo. Vážený pán predseda, pán minister, kolegyne, kolegovia, dovoľte, aby som vystúpil k návrhu nového statusového zákona, zákona o kultúrno-osvetovej činnosti.

Ministerstvo kultúry má dneska na programe schôdze viac svojich zákonov, Autorský zákon, zákon o knižniciach, múzeách, galériách. Keby som to veľmi tak zjednodušil, na jednej strane je tá snaha zlepšiť to, čo funguje dosť chaoticky, je sympatická, na druhej strane trošku, trošku z tých návrhov zákonov ide taký, keby som použil biblické slová, taký zákonnícky duch, kde sú zdôraznené skôr kvantitatívne štatistické organizačné ukazovatele, než duch tých zákonov, ktorý sa byrokraticky, nazdávam sa, spútať nedá.

Ale k samotnému zákonu o kultúrno-osvetovej činnosti. Nevieť, ktorí sa zaujímajú a zapodievať touto témou, jestvuje a je dostupný na internete pohľad veľmi kritický, pohľad, ktorý vyšiel z prostredia, snáď sa to volá Inštitút pre kultúrnu politiku. Keďže neočakávam, že by ste sa tým nejak zapodievali a trápili, by som si dovoľil to meritórne z tohto textu veľmi kritického, pretože to, čo predkladá pán minister, vôbec nepovažuje za riešenie aktuálnej problematiky, by som si dovoľil odčítať (rečník voľne číta z materiálu IKP a komentuje):

V Inštitúte pre kultúrnu politiku so zvýšeným záujmom sledujeme proces novelizácie zákona o kultúrno-osvetovej činnosti z dielne Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. Venuje sa najmä témam, ako sú nehmotné kultúrne dedičstvo, neformálne vzdelávanie, neprofesionálna umelecká tvorba, záujmová umelecká činnosť, a znovu definuje činnosť kultúrno-osvetových zariadení.

Nevšímli ste si žiadnu zmenu oproti minulému zákonu? pýtajú sa autori. Máte pravdu. Ale na túto zmenách by sme vás upozornili na niektoré "skryté krásy" tohto legislatívneho zázraku z dielne Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. Čo sa teda mení?

1. K pôvodnému pojmu osvetová činnosť pribudlo spresňujúce "kultúrno-osvetová", zrejme aby bolo každému jasné, o čo v tejto konkrétnej osвете ide. No definovať osvetu vo svojej podstate je celkom zábavná téma do stand-upov. Je to totiž naša slovanská, priam špecifická a svojrázna záležitosť. Nevysvetlite ju ani Maďarovi, ani Angličanovi. Aj hľadanie koreňov v osvietenectve či listovanie iluminátmi sú slepou uličkou. U nás je osveta dlhodobo usadená ešte pred štúrovcami a hotovo. Dôvodová správa k novele hovorí dokonca o 200-ročnej tradícii. Je to kultúra a vzdelávanie, ale zároveň to nie je celá kultúra a celé vzdelávanie, ale niečo medzi, skrátka, naše - no z toho zákona to tak vyplýva - Národné osvetové centrum je náš taký veľký národný kulturák. To aby bolo od

prvej chvíle jasné. Preto aj autori tohto materiálu hovoria, že by skôr očakávali aj zmenu, keď už chceme byť byrokraticky dokonalí, zmenu inštitúcie z NOC na NKOC, Národno-kultúrno-osvetové centrum. Nesmelou otázkou je, či práve zaužívané pojmy ako kultúrno-osvetová činnosť a dokonca ich zákonná definícia nie sú na Slovensku jednou z prekážok stojacou v ceste tomu, aby sa dvojica kultúra a školstvo - v mnohých iných krajinách Európskej únie nerozlučiteľná dvojica - mohli konečne aj na Slovensku, aby si mohli konečne na Slovensku padnúť do náručia alebo aby sme si osvojili projekt Lifelong Learning a prestali z verejných rozpočtov platiť trávenie voľného času, prípadne športovanie z verejných rozpočtov pod zámienkou bohumilého vzdelávania a šírenia kultúry našim občanom.

Autori ďalej píš, dnes tu teda najnovším zákonom hoblíkujeme artefakt z čias, kedy sa nositeľom osvety na strelné rany prikladal konský moč. My hlbaví wikipedisti sme si zistili, že veľký rozmach osveta dosiahla v časoch komunistických, kedy bola nástrojom moci na "starostlivosť o vzdelanie a politické uvedomenie obyvateľov", bázou pre súbory ľudovej tvorivosti a krúžky pod dozorom zväzakov. Podľa Veľkej sovietskej encyklopédie, lebo aj tam sa takéto definície dajú nájsť, ak ju oprášite, je osveta, citujem z tejto encyklopédie, "sústavou opatrení vykonávaných komunistickou stranou, sovietskym štátom, odborovými organizáciami a Komsomolom s cieľom komunistickej výchovy pracujúcich". Socialistickým režimom boli teda pôvodne nezávislé krúžky občanov prinútené vykonávať činnosť len v štátom kontrolovaných a platených osvetových strediskách. Aj preto sa osveta tohto druhu zo života našich susedov západných česko-moravských pomaly vytratila. V Inštitúte pre kultúrnu politiku, píš autori, máme síce vzhľadom na aktuálny vývoj orientácie našich postkomunistov mierne obavy, no veríme, že dnes až takéto kultúrna kolektivizácia nehrozí. V každom prípade sme vám chceli poskytnúť informácie k teoretickému a historickému kontextu osvety, ako sú uvedené v dôvodovej správe.

2. Zákomom sa kultúrno-osvetová činnosť dištancuje od vzdelávania všeobecne, ako aj od ostatných druhov osvety, napr. bezpečnostnej, zdravotníckej, občianskej osvety, daňovej osvety a mnohých iných osviet. Zostáva v nej aspoň astronómia, aby občania mohli prísť do hvezdárne a nakuknúť do diaľav vesmíru. Len sa nesmú pýtať na astrofyzikálne detaily, lebo to by už nebola fyzika, to by už nebola ale osveta, ale fyzika, čo je už celkom mimo kultúrny rámec definovaný prítomným zákonom. Definíciou podľa zákona vznikajú dva druhy subjektov vykonávajúcich kultúrno-osvetovú činnosť. Sú to:

a) kultúrno-osvetové zariadenia, tie pravé, riadne, pod prísnu verejnou kontrolou

b) - takéto rozlíšenie naozaj v tej dôvodovej správe je aj potom v znení samotného zákona - iné právnické alebo fyzické osoby vykonávajúce kultúrno-osvetovú činnosť, ktorým stačí vyplniť raz za rok štatistický výkaz, aby celkové štátne cifry vyzerali dobre.

Dovoľte mi, aby som na chvíľku odbočil, z vlastnej empirie, keďže som 20 rokov pôsobil ako pracovník galérie Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne, boli sme vtedy riadení krajským národným výborom a ideologicky krajským výborom strany a to najdôležitejšie, čo sme vždycky na začiatku nového kalendárneho roka robili, bol štatistický zber úspešnosti našich podujatí, kde teda veľmi silným kritériom bola návštevnosť týchto podujatí. Nehovorím to s nejakým dešpektom, oceňoval som, že učitelia vodia svoje deti, či to boli stredoškóľáci, aj základné školy, že chodia do výstavných priestorov v rámci výučby, výchovno-vzdelávacieho procesu, je ale pravda, že som z toho nemal vždy dobrý pocit, pretože mnohé tie deti si to prišli odtrpieť, a preto som si vždycky myslel, že jeden poctivý dobrovoľný zaujímajúci sa návštevník o galerijné alebo hocikaké iné kultúrne dianie je viac ako stovky nakomandovaných. Nič menej, do výkazu sme písali návštevnosť, ktorá bola takým kýženým, vytúženým cieľom, a keď tá návštevnosť bola nízka, tak sme tie čísla mystifikovali. Teda ja som si, ja osobne sa priznávam, že som to podvádzal a som vymýšľal tie čísla návštev, aj na základe čoho sme potom v ratingu komunistickom boli hodnotení ako jedna z najprogresívnejších a najúspešnejších galérií. Hanbím sa za to, len hovorím, že kde si riziká, kde sú riziká tohto vykazovania štátnych cifier, aby teda naozaj vyzerali dobre.

Ale budem pokračovať v tom stanovisku Inštitútu pre kultúrnu politiku:

Sektor kultúrno-osvetovej činnosti obsahuje asi 3-tisíc subjektov a zamestnáva vyše dve tisícky ľudí, uskutoční cca 70 až 80-tisíc akcií pre približne jednu desatinu populácie, pokiaľ uvádzajú štatistiky Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. Z verejných zdrojov ide na túto činnosť okolo 30 mil. eur ročne, to znamená 6 eur na jedného občana. Inštitút kultúrnej... Jak to je? Inštitút kultúrnej politiky zaraďuje takéto aktivity z hľadiska svojej metodiky založenej na posudzovanie miery financovania najživšieho aktuálneho a tvorivého jadra kultúry k bežným až k marginálnym výdavkom. Prečo? Lebo zákon nešpecifikuje tvorbu občianskych hodnôt, kultúrnych diel, len ich prezentáciu, interpretáciu a spotrebu. Ešte možno na dovysvetlenie, to je ten princíp organizovania kultúry, kedy robíte ten marketing, robíte tú organizáciu, tú metodiku interpretáciu, avšak nie je to samostatná tvorba, nie je to aktívne vytváranie kultúry, je to len vytváranie rámca, v ktorom by ona mohla jestvovať, a potom je otázka, že či peniaze, ktoré dávame na organizačné formy kultúry, by nemali ísť radšej do aktívneho výkonu tejto

kultúry.

Nech sa snaží ministerstvo riadiť kultúrno-osvetovú činnosť akýmikoľvek metodikami, stále nedokáže zaručiť kvalitu tejto činnosti, aby sa nezvrhla na prejedanie, prespievanie, pretancovanie, telocvik, míňanie materiálu a trávenie voľného času pre svoje hobby. Nedá sa ani vylúčiť, že financie na kultúrno-osvetovú činnosť predstavujú za správnej konfigurácie aj skryté fondy na politický marketing v rukách politických nominantov použitých podobne ako pred polstoročím na ideologické ovplyvňovanie, ako je napríklad využitý potenciál podujatí v rámci kultúrno-osvetovej činnosti na podporu demokracie, na chápanie úlohy právneho štátu, európskej myšlienky, rozvoja kritického myslenia. To všetko sú dôležité otázky, ktoré sa pri zostavovaní pri procese takéhoto statusového zákona majú a mali by sa objavovať.

3. Autori píšú, že obľúbenou témou ministra kultúry sú evidencie, registre a s nimi súvisiace výkazy a štatistiky. Preto sa oprávnene pýtajú, či Národné osvetové centrum vykonáva svoje profesionálne pôsobenie, svoje poslanie profesionálne, keďže máme také mizerné a ničnehovoriace štatistiky a ich interpretácie, ktoré nedokážeme poskytnúť ani Európskemu štatistickému úradu. Národné osvetové centrum eviduje všetky údaje, ale samoúčelne, bez praktickej použiteľnosti v riadení, plánovaní či hodnotení efektivity vynakladania verejných prostriedkov na podporu vzdelávania a kultúrnej činnosti občanov. Ich štatistika obsahuje najmä kvantitatívne ukazovatele s neživými údajmi z minulosti. Národné osvetové centrum má podľa nového zákona vytvárať centrálny zoznam kolektívov a jednotlivcov v oblasti záujmovej umeleckej činnosti a neprofesionálnej umeleckej tvorby. Máme dôvodné podozrenie, píšú autori, že mnohí členovia záujmových kolektívov či dokonca ich vedúci netušia, že vlastne vykonávajú kultúrno-osvetovú činnosť a že existuje nejaký zákon, ktorý si teraz praje, aby sa registrovali, a veselo si nevedomky a s radosťou fidlikajú, nôžky vykopávajú, ujúkajú, farbami čarujú či hlinu ťapkajú. Odteraz však budú určite fidlikať a ujúkať či ťapkať pekne podľa zákona a metodických usmernení - a hlavne nesmú zabudnúť vyplniť ten evidenčný list! Tak je zákonnícky postavený duch tohto zákona.

4. Do kultúrno-osvetovej činnosti patrí už aj Centrum pre autorské práva, ku ktorému sú spolu s vyše 200-miliónuovými akronymami CIAR a HIS na webových stránkach NOC až slovom dve (číslo 2) stránky textu. Len tak by the way, keď budete v budúcnosti nadávať na nedostatok financií v kapitole kultúra, aby ste vedeli, kde máte hľadať príčinu. NOC bude teda viesť aj - ako je napísané v zákone - Národný register kultúrneho dedičstva ako centrálnu evidenciu údajov a informácií o kultúrnom dedičstve.

Opäť si dovoľím malú digresiu, len mám problém s tým, ako sa nakladá s pojmom kultúrneho dedičstva, ako by to bolo niečo rigidné, niečo kamenné, niečo hodné maximálne muzeálnej prezentácie, niečo, čo je konzervou. Pre mňa je kultúrne dedičstvo nekončiaci proces. Dokonca aj rozpomätávanie sa na minulosť, ak toto je zmyslom kultúrneho dedičstva, je vlastne rozpomätávaním sa na čas našej budúcnosti, ak vôbec nejaká má byť, čiže ja mám problém trochu aj s tým technickým termínom kultúrneho dedičstva. Čo je to? To je čosi, čo skončilo? Už nebude? Alebo čosi, čo vzniká, a je v tom istá nádej pre duchovnú podobu budúcnosti Slovenska?

S údivom sa pýtame, načo takáto duplicita. Chce Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, aby si ľudia nemohli kliknúť na portál Národnej galérie a pozrieť si jej depozitár, a má sa naučiť, že register bude na Národnom osvetovom centre? Kto v zahraničí alebo aj doma vie, že existuje Národné osvetové centrum, keď nemá ani anglickú verziu svojej stránky? Ale pochopili sme, že táto novela slúži len ako barlička pre Akčný plán na roky 2015 - 2017 k Stratégii rozvoja kultúry Slovenskej republiky na rok 2014 - 2020, ktorú ministerstvo, tu je napísané, že vyplulo, píše autori, na konci roka 2014.

Inštitút pre kultúrnu politiku dospel k záveru, že napriek odvážnym rečiam súčasnej vlády o reformách v kultúrnom sektore a vzdelávaní je predmetom legislatívneho procesu nie intenzívnejšie prepojenie kultúry a vzdelávania, ale len niekoľko administratívnych detailov zákona o archaickej kultúrno-osvetovej činnosti. Ide už, ide o už tradičnú simuláciu legislatívnej činnosti a zopár ohnutí zákona na jeho prispôsobenie súvisiacim cieľom, ktoré sú skryté očiam bežného človeka, občana. Rezort kultúry zase vynechal príležitosť posunúť sa bližšie ku konvergencii kultúry a vzdelávania, čo by mohlo byť, a si aj myslíme, že malo byť cieľom kultúrno-osvetovej činnosti.

Toľko, toľko z tohto stanoviska, ku ktorému môžeme mať odmietavý postoj alebo sa s ním identifikovať.

Ja, keďže nepredpokladám, že by čokoľvek z indícií tohto stanoviska vošlo do novej podoby zákona, predsa len chcem požiadať, ak to ešte bude možné, sme v prvom čítaní, o iný, inú oblasť problémov súvisiacich s kultúrno-osvetovou činnosťou, ktoré v tom zákone, ako sú napísané, pracujem s predstavou, že ten zákon je pozitívny, je napísaný s cieľom zlepšiť kultúrno-osvetovú činnosť, a predsa mi tam niečo chýba. Skôr, než sa dostanem k tomu, čo, dovoľte, aby som citoval legendu britského konzervativizmu Rogera Scrutona - nedávno bol v Týždni s ním rozhovor - a potom poviem aj prečo. Pýta sa ho autor: "V roku 2014 ste vydali svoju najnovšiu knihu Duša svätá. Chcete povedať, že Európa má dušu?" A Roger

Scruton odpovedal:

"Samozrejme, že môžeme hovoriť o duši Európy, keďže sa delíme o niečo duchovné. Nemáme spoločný len zemský povrch a geografické oblasti, ale zdedili sme aj inštitúcie, ktoré vychádzajú z kresťanských koreňov, ako je náš právny a politický systém. Mnohí ľudia si to neuvedomujú, ale je to skryté v ich podvedomej pamäti, v podstate v mnohých veciach, ktoré robíme, aj keď to plne nechápeme alebo už nerozoznávame. Napríklad nemôžeme pochopiť západnú hudbu, ak nepochopíme, do akej miery ju ovplyvnilo kresťanstvo. Všetka naša hudba má totiž svoje korene v náboženskej hudbe renesancie a nasledujúcich období a myslím si, že toto dedičstvo, kresťanské dedičstvo tu je a práve to nás na Bachovej hudbe dojíma. V Európskej únii sa objavili snahy poprieť túto časť nášho dedičstva, ale to je veľká chyba. Aj keď naše puto k nemu slabne, napriek tomu je toto dedičstvo stále prítomné vo všetkom, na čom bazálne záleží. Naše inštitúcie sú stále kresťanské inštitúcie. Je dôležité si to uvedomiť, ak chceme pochopiť, čo Európa znamená."

Tolko profesor, politológ, estetik Roger Scruton. Nemusí nám byť vzorom, samozrejme, nemusí nás ani dojímať, je to jeho pohľad.

Tento rok aj v kalendári UNESCO je 200. výročie Ľudovíta Štúra a ja myslím, že keď sa bavíme o kultúrno-osvetovej činnosti, nedá sa celkom obísť ani jeho prínos a prínos štúrovskej generácie, takisto ako prínos bernolákovcov, ktorý si pripomíname, teda to 200. výročie, ktoré si teraz pripomíname. A hovorím to najmä preto, že o význame takto koncipovanej kultúrno-osvetovej činnosti nemal Štúr nijakú pochybnosť. Dovoľte mi, aby som ho citoval. Je to z jeho práce Slovanstvo a svet budúcnosti, ktorá na Slovensku, žiaľ, vyšla až v roku 1993, aj keď oveľa skôr vyšla zásluhou ruských slavianofilov v Rusku. Píše tu Štúr:

"Objavilo sa vari od vzniku kresťanstva niečo lepšie, dokonalejšie a čistejšie, ako je ľudský vzťah k Bohu a ku všetkým svojim blíznym alebo aspoň niečo, čo by bolo v tejto súvislosti nové..." (reakcia z pléna), "a neusilovali sa skôr všetky..." - áno, to som čítal, Jozef, to som uviedol z Inštitútu pre kultúrnu politiku - a neusilovali sa skôr všetky "odvtedy žijúce pokolenia, národy a premýšľajúci muži preskúmať, rozšíriť a uplatniť na všetky strany to, čo bolo vyslovené v kresťanstve? Kto iný by aj mohol zlomiť moc silných, kto by uzákonil práva nenápadných, malých ľudí, krčiacich sa a ponížených, kto by sa opovážil čo len si spomenúť na nich, keby sa z kostolných lodí neustále neozývali prikázania kresťanstva a postupne si nenachádzali cestu aj do vedy, filozofie, teológie, práva a potom spracované a všestranne zdôvodnené neobjavili sa a neuplatnili aj na politickom poli? Jestvovala niekedy ľudská sloboda mimo kresťanstva?" pýta sa Štúr. A hovorí: "Áno, v Grécku,

v Ríme boli slobodní občania, nie však slobodní ľudia."

...

Príloha č. 3 Rukoväť kultúrnej politiky II

Rukoväť kultúrnej politiky II

Miera dostupnosti a angažovanosti konzumentov kultúry v slovenskej kultúrnej ponuke

(Hľadáme cieľovú skupinu pre slovenskú kultúru)

- **Majú Slováci záujem o kultúru?**
- **Ponúkame im to, čo chcú?**
- **Vieme presne, čo potrebujú?**

Vo verejných debatách, ale aj v odborných článkoch, ktoré sa zoširoka venujú kultúrnemu životu na Slovensku, sa často objavuje skepsa až negativizmus, v zmysle: Slovensko je kultúrne zaostalejšia krajina ako jeho susedia, špičkoví umelci musia počítať skôr s odozvou v zahraničí ako na Slovensku, na Slovensku skutočným umelcom ruže nekvitnú. Je to pravda? Alebo len typický stredoeurópsky negativizmus? Odoberá nám zbytočne energiu a optimizmus pre chuť modernizovať kultúru do budúcnosti?

Alebo len nevieme, čo vlastne ľudia na Slovensku od kultúry očakávajú a čo za kultúru považujú? Nemáme žiadne prieskumy, žiadne pasportizácie, štúdie a analýzy, ktoré by nám pomohli odpovedať na tieto otázky a umožniť nám napíňať očakávania občanov Slovenska. Aj keď oblasť kultúry je zo štátneho rozpočtu najmenej dotovaným ministerstvom a v pomere k HDP klesol jej podiel na 0,25 percent, ľudia majú pocit, že kultúra by mala byť dôležitá a preto si ju platia.

Po Rukováti 1 sa IKP sa podujalo prvýkrát komplexnejšie na tieto základné otázky odpovedať.

Resumé [Rukováti 1](#)

Tím IKP vypracoval v roku 2014 prvé štúdiu zo série výskumov s názvom *Rukoväť kultúrnej*

politiky, ktorá sa zamerala na úroveň podpory živej modernej kultúry na Slovensku a konštatoval:

1. netransparentnosť a nedôslednosť kultúrnych štatistík, ktoré bránia vyhodnoteniu celkovej úrovne finančnej podpory slovenskej kultúry,
2. poddimenzované financovanie súčasnej živej modernej kultúry,
3. legislatívne vylúčenie súkromných mecenášov a prispievateľov (sponzorov) do slovenskej kultúry.

IKP vychádzal z finančných údajov zverejnených v oficiálnych štatistikách zhromažďovaných Ministerstvom kultúry SR, Ministerstvom financií SR, troch VÚC a troch veľkých slovenských miest. Náklady na financovanie kultúry boli pre účel analýzy rozdelené do troch skupín: 1) marginálne, 2) bežné (udržiavacie), 3) „dreň“, t.j. živá moderná kultúra. V základnej hypotéze sme predpokladali, že „dreň“, teda cieľ našej zvedavosti, nebude tvoriť viac ako desatinu z celkového objemu deklarovaných verejných výdavkov na kultúru. Podľa výsledkov, ktoré sme boli schopní analyzovať zo súčasných štatistík, sa v sledovanom období 2009 až 2012 ročne na položku kultúra vynaložilo približne 440 miliónov eur (vrátane rozpočtu RTVS). Väčšina financií (69,42 %) však smerovala na pokrytie bežných udržiavacích nákladov a značná časť (13,73 %) sa minula na účely, ktoré sme nedokázali identifikovať a ktorých spojitost s kultúrou je otázna. Nie je preto prekvapením, že na „dreň“, teda na to, čo po našej generácii zostane budúcim generáciám, vynakladáme len cca 5,7 %, teda okolo 25 miliónov eur ročne.

Dreň sme definovali týmito kritériami:

- ❖ kreativita, podpora kreatívneho myslenia,
- ❖ celospektrálny generačný vplyv, orientácia na spoločnosť, nie na uzavretú komunitu,
- ❖ prepojenosť s medzinárodným prostredím,
- ❖ zvýšená miera aktívnej osobnej participácie a angažovanosti.

Každý európsky štát má svoju definíciu kultúrnej “drene” a svoju vlastnú kultúrnu politiku. IKP po analýzach niektorých z nich vypracoval vlastnú definíciu kultúrnej drene, teda živej, modernej kultúry ako jadra kreativity na Slovensku. Táto definícia je pre IKP aj naďalej východiskom pre ďalšie oblasti skúmania našej kultúrnej politiky.

Základná hypotéza

Druhá časť série výskumu Rukoväť kultúrnej politiky sa zameriava logicky na kvalitu a kvantitu participácie jednotlivých skupín slovenských občanov na živej, modernej kultúre,

definovanej v Rukováti I. Efektívnosť a rozvinutosť slovenskej kultúry, kultúrnej infraštruktúry vieme definovať len pomocou sekundárnych efektov, akými sú dostupnosť kultúry pre všetky cieľové skupiny rovnako, ako ochota a schopnosť participovať na kultúrnych statkoch samotných prijímateľov, teda obyvateľov Slovenska. Z toho vyplývajú dve otázky:

1. Reflektuje kultúrna ponuka potreby obyvateľov Slovenska?
2. Eliminujeme efektívne prekážky v dostupnosti kultúry a umožňujeme zúčastňovať sa na kultúre rôznym socio-demografickým skupinám obyvateľstva?
3. Sú obyvatelia ochotní a schopní "konzumovať" ponúkané kultúrne služby?

Úroveň participácie občanov na kultúre na Slovensku v súčasnej, technologicky a dopravne vyspelejšej dobe, ešte stále závisí od veľkosti a charakteru sídiel, od úrovne vzdelania a sociálneho statusu rodiny, čo neustále prehľbuje kultúrne rozdiely medzi mestským a vidieckym obyvateľstvom.

Definícia pojmov

Dostupnosť a angažovanosť ([Access and participation](#)) sú významným fenoménom pri skúmaní vplyvov kultúry na spoločnosť. S týmito indikátormi spájame kľúčové pojmy ako zahrnutie (Inclusion), dosah (Outreach), rozmanitosť (Diversity).

Dostupnosť, dosiahnuteľnosť

Kultúrna dostupnosť je zapísaná v článku 27 Všeobecnej deklarácie ľudských práv OSN z roku 1948 a je koncipovaná s ohľadom na každého občana planéty Zem. (Na tejto deklarácii sa významnou mierou podieľal Štefan Osuský, československý diplomat a člen Ligy národov. Československá socialistická republika, teda aj dnešná Slovenská republika, túto deklaráciu ratifikovala až v roku 1976) Tvorcom Deklarácie išlo o snahu prekonať bariéry a všetky typy diskriminácie z histórie v prístupe občanov ku kultúre vo viacerých typoch znevýhodnenia: fyzického, zmyslového, mentálneho, psychického, kognitívneho, sociálneho, finančného a nakoniec aj kultúrneho. Dostupnosť sa týka kvality prístupu k informáciám, typu práce, ku kultúrnemu dedičstvu, možností zúčastňovať sa profesionálnych aj amatérskych kultúrnych aktivít, byť schopný vybrať si z ponuky televíznych kanálov a byť súčasťou digitálnej kultúry <http://espacepro.e2ca.org/node/477>.

Existujú rôzne bariéry a prekážky, ktoré bránia určitým skupinám našej spoločnosti participovať na kultúre. Môžeme ich zaradiť do nasledovných skupín:

- **informačné bariéry** - nedostatočné, nejasné alebo chýbajúce informácie,
- **praktické prekážky** - vzdialená a ťažko dostupná lokalita a nevhodné načasovanie otváracích hodín kultúrnych inštitúcií,
- **finančné prekážky** - vstupenky na kultúrne podujatia sú drahé v porovnaní s výškou priemerného platu a dôchodku,
- **sociálne bariéry** - kultúrna ponuka nezasahuje určité časti populácie, najmä sociálne znevýhodnené skupiny,
- **kultúrne bariéry** - potenciálnemu publiku chýbajú znalosti a/alebo kompetencie potrebné k plnohodnotnému vnímaniu ponuky modernej kultúry

Vladimír Bína spomína vo svojej práci *Indicators on Cultural Participation and Access to Culture* z roku 2012 niekoľko základných indikátorov, prostredníctvom ktorých dokážeme charakterizovať dostupnosť kultúry na určitom území:

- a) dosiahnuté vzdelanie (príloha 1)
- b) index cien za tovar a služby v kultúre[2] (CUPIX - Cultural Price Index on Goods and Services, príloha 2)
- c) index cien služieb verejného umenia (PASP Public Arts Services Index)

Index cien služieb verejného umenia (PASP Public Arts Services Index) vyjadruje vzťah spotrebiteľských cien kultúrnej produkcie v eurách k parite kúpnej sily krajín OECD. Využíva sa na medzinárodné porovnanie ekonomickej sily regiónov, slúži aj ako kritérium pre nárokovanie si financovania z fondov EÚ. IKP ho v tejto štúdii bude využívať na opis ďalšej úrovne dostupnosti kultúrnych statkov.

Analýza súčasného stavu – alebo Kde sa nachádza Slovensko v medzinárodnom porovnaní?

- a. Vzdelanie. Na základe medzinárodného porovnávania v rámci EÚ sa v oblasti vzdelávania Slovensko pohybuje spolu s Českom v strede tabuľky (príloha č.1)
- b. V oblasti výšky cien lístkov na kultúrne podujatia rôzneho druhu v porovnaní s výškou príjmov obyvateľstva sa Slovensko ocitá na 26. mieste zo 40 krajín OECD, spolu s Poľskom a Maďarskom. (príloha č.2)
- c. V oblasti cien služieb štátom dotovaných kultúrnych inštitúcií v porovnaní s kúpnou silou obyvateľstva ale klesáme až na 30. miesto, pričom Česko, Poľsko a Maďarsko sú v priemere o 10 miest vyššie. To znamená, že buď sú naše kultúrne inštitúcie drahšie, alebo ich neprimerane nízko dotujeme z verejného rozpočtu. (príloha č. 3)

Z uvedeného môžeme konštatovať veľké rezervy v štátom riadenej kultúrnej politike, ktorá v porovnaní so susednými krajinami nedostatočne zohľadňuje kritérium dostupnosti verejnej kultúry. Pritom z faktu, že obyvateľstvo na Slovensku sa snaží získať čo najvyššie vzdelanie, podľa údajov ŠÚ SR vzrástol podiel vysokoškolákov takmer o 30% v porovnaní s rokom 2001 (o viac ako 30 000), môžeme dedukovať, že záujem o kultúrne podujatia rastie úmerne spolu s rastom vzdelanostnej úrovne. Reflexia súčasného stavu slovenskej spoločnosti by sa teda mala odzrkadliť v búraní bariér dostupnosti, či už z hľadiska kultúrnej infraštruktúry, alebo z hľadiska cenovej dostupnosti. Súčasný stav totiž vypovedá aj o tom, že kúpna sila slovenských občanov je nižšia v porovnaní so skúmanými susednými krajinami (PL, ČR, HU), preto musia obyvatelia Slovenska obetovať omnoho viac z bežne nakupovaných tovarov a služieb na to, aby mohli navštíviť divadlo, galériu, kino ... Európsky trend však smeruje k tomu, aby živá, moderná kultúra bola svojmu publiku dostupná kedykoľvek, čo i len počas obednej pauzy, “keď si odbehnete do galérie pozrieť sa na svoj obľúbený obraz”.

Úroveň kultúrnej participácie

Angažovanosť individua je v slobodnej demokratickej spoločnosti jednou z jeho základných kompetencií a behaviorálnym postojom, ktorým si každý jednotlivec určuje prioritu svojich rozhodnutí. Je to teda kritický pohľad na rozhodovanie človeka, či sa rozhodne pre participáciu alebo nie v závislosti od konkrétnej situácie. Participácia je v prípade našej štúdie záujem potenciálneho publika zúčastniť sa na kultúrnej produkcii a kultúrnej ponuke a jeho ochota spotrebovať kultúrne statky a služby.

Angažovanosť ako celok môže zahŕňať civilný život, politické otázky, náboženské obrady, športové, voľnočasové a kultúrne aktivity. Kultúrna angažovanosť môže byť považovaná za osobitný prvok "komplexnej participačnej kapacity" a spôsob, ako ju posilniť. Kultúrna participácia si vyžaduje všeobecné a základné využitie schopností a zručností každého jednotlivca a zároveň ich posilnenie, rozvoj a kultiváciu v organickom procese.“ Pre porovnanie, rámec UNESCO pre kultúrne štatistiky (FCS) z roku 2009 definuje kultúrnu participáciu ako súhrn: „kultúrnych činností, ktoré môžu zahŕňať spotrebu, rovnako ako aj činnosti, ktoré sú vykonávané v rámci komunitného života a ktoré odrážajú kvalitu života, tradície a vieru. To zahŕňa účasť na formálnych spoplatnených udalostiach, ako napríklad návšteva kina alebo koncertu, rovnako ako účasť na neformálnych kultúrnych podujatiach, napríklad na komunitných kultúrnych aktivitách, na amatérskych umeleckých produkciách alebo každodenné čítanie kníh.“

Pracovná skupina Eurostatu Compendium mapuje mieru participácie na kultúrnom živote, na čo využíva tieto indikátory:

- a. aktívna účasť na kultúrnych podujatiach,
- b. počet návštev divadiel,
- c. počet používateľov Facebooku - internetová penetrácia.

V praxi sa môžeme stretnúť i s ďalšími indikátormi ako:

- sociálna súdržnosť, socializačné aktivity, medziľudská dôvera,
- nedôvera alebo odpor k iným kultúram, ktorá vyjadruje mieru interkultúrnej spolupráce,
- sloboda sebaurčenia a pod...

Pri získavaní takýchto sekundárnych údajov je potrebné brať do úvahy sociálny, ľudský, geografický kontext, v ktorom sa kultúrna participácia realizuje. Elena Di Federico vo svojom [príspevku](#) na helsinskej konferencii Meranie kultúrnej participácie v roku 2012 zdôraznila význam medziregionálneho porovnávania a interdisciplinárneho prístupu k štatistikám na

národnej i medzinárodnej úrovni. Upozornila na potrebu vyhodnocovania kvalitatívnych informácií v rovnakej miere ako kvantitatívnych. A k významným bodom jej prezentácie patrilo aj podčiarknutie nevyhnutnosti chápať prípadnú neochotu zúčastňovať sa (participovať) na kultúrnych podujatiach, a to v rovnakej miere, ako meranie ochoty participácie.

Štatistiky pracovnej skupiny Compendium, ktoré vychádzajú zo svetových internetových štatistík ďalej uvádzajú, že podiel dospeléj populácie Slovenska aktívne participujúcej na kultúrnych podujatiach je pomerne vysoký. (príloha č. 4) Tieto štatistiky sú z roku 2007, o niečo aktuálnejšie dáta Eurobarometra z roku 2013 poukazujú na 3-% pokles záujmu o aktívnu účasť. Pritom 12 % slovenskej populácie je vysoko aktívne a zapája sa do kultúrneho diania. Ďalších 53 % je priemerne angažovaných do kultúrneho diania, keď berieme do úvahy frekvenciu účasti na kultúrnych podujatiach. V tomto medzinárodnom porovnaní sa spomedzi 29 európskych krajín umiestnilo Slovensko v tesnom závесе za Českou republikou, pred Rakúskom, či Belgickom na 19. priečke.

Štatistiky ďalej sledujú internetovú penetráciu a počet používateľov Facebooku. V týchto dvoch veličinách sa Slovensko v medzinárodnom porovnaní 53 európskych krajín umiestnilo na 11. mieste v penetrácii na svojom území (<http://www.internetworldstats.com/stats4.htm>) a na 17. mieste v pomere používateľov Facebooku ku veľkosti populácie (<http://www.internetworldstats.com/stats4.htm>). (príloha č. 5) Predbehli sme aj Španielsko, Írsko, Taliansko, či Českú republiku. Môžeme teda konštatovať, že Slovensko v posledných rokoch prekonal psychologickú hranicu a urobilo akoby veľký technologický civilizačný skok, ktorý poukazuje na skrytý potenciál, využiteľný pri modernizácii a novom nastavení kultúrnej politiky štátu. Otázkou zostáva, ako sa tento technologický pokrok premietá aj do schopnosti vyrovnáť sa s tým mentálne a opustiť zaužívané stereotypy, mýty a tradičnú nedôveru k zmene.

Je zaujímavé zaoberať sa týmito medzinárodnými prieskumami, no zároveň je potrebné pripomenúť, že ich nielenže nemáme potvrdené našimi domácimi prieskumami, ale naša kultúrna politika sa nezaoberá konkvenciami týchto dôležitých faktov.

Súčasný európske trendy v meraní druhotných efektov kultúry na spoločnosť smerujú k hľadaniu ešte lepších a vhodnejších indikátorov merania. Odborníci najčastejšie spomínajú lepšiu dostupnosť kultúry, ochotu spotrebiteľov kultúry spoločensky sa angažovať a pozitívne efekty pre atmosféru spoločnosti, ktoré vyvolávajú. A nielen bezprostredne pre oblasť umenia, ale aj pre témy ako ochrana ľudských práv či tolerancia voči menšinovým kultúram.

Kritická analýza zmieneného segmentu slovenskej kultúrnej politiky

IKP v niektorých svojich článkoch a kritických analýzach dlhodobo upozorňuje na to, že pri vytváraní rôznych Stratégií kultúrnej politiky z úrovne Ministerstva kultúry SR

(Stratégia rozvoja kultúry na roky 2014-2020,

Stratégia rozvoja múzeí a galérií v Slovenskej republike do roku 2011

Stratégia nákupu slovacík múzejnej a galerijnej hodnoty v zahraničí

Strategické priority rozvoja kultúry pre roky 2012 - 2016

Koncepcia rozvoja miestnej a regionálnej kultúry

Koncepcia starostlivosti o tradičnú ľudovú kultúru

Stratégia rozvoja miestnej a regionálnej kultúry

Stratégia rozvoja osvetovej činnosti

Koncepcia ochrany pamiatkového fondu

Stratégia digitalizácie kín Slovenskej republiky

a podobne)

absentuje odpoveď na základnú otázku:

Komu sú tieto stratégie určené? Inštitúciám, vláde alebo obyvateľom? Centrálne na všetkých občanov SR bez ohľadu na ich sociálny status, regionálnu príslušnosť, vzdelanie a ekonomickú úroveň?

Z kritických pripomienok IKP k týmto stratégiám, ktoré uvádzame na webovej stránke <http://ikp.sk>, vyplýva, že tvorcovia stratégií si nevytýčili ako základný cieľ skôr zasypávať priepasť medzi možnosťami občanov zúčastňovať sa na hodnotných kultúrnych podujatiach a venujú sa len postaveniu umelcov v spoločnosti, všeobecnému popisu aktuálneho stavu, alebo cieľovú skupinu vnímajú ako homogénny celok, teda sú pre všetkých a zároveň pre nikoho.

IKP sa vo všetkých svojich kritických syntézach pokúša zbaviť stereotypu vnímania občanov Slovenska ako kultúrne homogénneho celku a vníma špecifické potreby a rozdiely vyplývajúce z demografických, geografických, sociálnych a psychologických rozdielov.

Vnímame rozdiely medzi mestským a vidieckym obyvateľstvom, medzi mestskými a vidieckymi regiónmi, medzi občanmi pochádzajúcimi z menšinového prostredia, alebo sociálne znevýhodnených skupín. Moderná kultúrna politika musí mať na zreteli svojho adresáta a poznať nielen základné demografické údaje, ale tiež jeho životný štýl, potreby a správanie. Ak má byť skutočne efektívna, musí dokonca dokázať predvídať zmeny v sociálnej stratifikácii a byť aspoň o krok vpred. Len tak dokáže naplniť cieľ, ktorým je všeobecne deklarované pozdvihovanie kultúrno-civilizačnej úrovne občanov SR.

Metodologické východiská

Ako sme už uviedli, makroekonomické údaje na úrovni medzinárodných prieskumov nás posúvajú na nižšie priečky v medzinárodnom porovnaní nami zvolených indikátorov:

1. kultúrnej dostupnosti,
2. kultúrnej participácie.

Tieto indikátory sme zvolili ako zástupcov celej škály sociologických indikátorov predikujúcich sekundárne efekty resp. dopady kultúry na všetky oblasti ľudských životov. Okrem medzinárodných porovnaní sme sa zamerali na niekoľko z tých málo konzistentne vyhodnotených výskumov, ktoré sú verejne dostupné a boli urobené skôr ako iniciatíva súkromných nadšencov než ako systémová súčasť slovenskej kultúrnej politiky. Plne si uvedomujeme, že pri takom malom počte výskumov (ale viac ich nie je) bude ťažké dosiahnuť potrebnú reprezentatívnosť a tým aj kvalitnú výpovednú hodnotu zistených faktov. Cez to všetko sme sa rozhodli ich sprístupniť ako prípadové štúdie v nádeji, že naše analyticko-kritické pripomienky k nim pomôžu Ministerstvu kultúry SR pri plánovaní ďalších stratégií, ako aj kultúrnym inštitúciám ako návody chýbajúcich častí ich výskumov publika.

Už v 90. rokoch minulého storočia sa stretávame s pomenovávaním dopadov ako sociálna súdržnosť, kultúrna dynamika, fyzická infraštruktúra a udržateľnosť, tvorba partnerstiev, vnímanie značky, identity a podobne. Priekopníkom v oblasti sociologických efektov kultúry bol François Matarasso, ktorý vo svojom diele *Use or Ornament* predstavil viac ak 50 pozitívnych efektov kultúry na spoločnosť. Jeho dielo rozvinuli naplno teoretici britskej skupiny Comedia a nezostalo nepovšimnuté v najvyšších európskych štruktúrach. Európska pracovná skupina pre kultúru a rozvoj už od roku 1997 definuje priame a nepriame spoločenské dopady kultúry vo svojom príspevku *In from Margins*.

Tabuľka 2.1 Prínos umenia a kultúry spoločnosti

Priame spoločenské dopady	Umenie a kultúra poskytuje „sociálne hodnotné“ voľnočasové aktivity, „povyšuje“ myslenie ľudí a pozitívne prispieva k ich psychickej a sociálnej pohode, a zvyšuje ich citlivosť a empatiu.
Nepriame spoločenské	Umenie obohacuje sociálne prostredie za podpory stimulujúcich alebo príjemných verejných zariadení.

dopady	Zdroj „civilizačných“ vplyvov a spoločenských organizácií (napr., amatérske umenie). Umelecká činnosť, prostredníctvom podnecovania kreativity a nerešpektovania stanovených modelov myslenia, zvyšuje mieru inovácie. Umelecké diela a kultúrne produkty predstavujú kolektívnu "pamäť" pre komunitu a slúžia ako rezervoár tvorivých a intelektuálnych nápadov pre budúce generácie. Umenie a kultúrne inštitúcie zlepšujú kvalitu života, výsledkom čoho je zvyšovanie osobnej bezpečnosti v mestských oblastiach a znižovanie výskytu pouličnej kriminality a vandalizmu.
--------	---

Zdroj: Európska pracovná skupina pre kultúru a rozvoj, 1997

The European Task Force on Culture and Development: 1997. In from the margins, Council of Europe, Germany, 1997, ISBN 92-871-3335-2, s. 238

Kultúrna participácia a dostupnosť kultúry, ktoré sú jednými zo základných indikátorov úrovne kultúry v zahraničných dokumentoch mapujúcich úroveň kultúrnych služieb a potenciál kultúry vo vybraných regiónoch slúžia ako základný stavebný kameň a inšpiračný zdroj pre druhú časť Rukoväti kultúrnej politiky.

Prípadové štúdie

Divadlá:

Aký vplyv má dostupnosť divadiel na ochotu divákov participovať, teda zúčastňovať sa na ich produkcii?

Ako sme už uviedli, výsledky medzinárodných porovnaní naznačujú, že dostupnosť kultúrnych služieb je na Slovensku mierne pod európskym priemerom v zmysle porovnávania cien týchto služieb voči kúpyschopnosti obyvateľstva. Ďalšie ukazovatele naznačujú, že Slováci majú pozitívny prístup k aktívnej účasti na kultúrnom živote. A tiež to, že máme veľmi dobrú dostupnosť internetových sietí, čo je dôležité napríklad z hľadiska prístupu k informáciám o kultúrnej ponuke. Slovenské obyvateľstvo je nadpriemerne otvorené novým médiám, ich využívaniu a experimentovaniu s nimi.

Portál *prokulturne.sk* realizoval prieskum, v ktorom sa respondentov pýtal dotazoval:

Aká je ich frekvencia návštev divadelných predstavení?

Do akej miery sa respondenti aktívne zapájajú do divadelného diania, ak sa nezapájajú, tak prečo?

Odkiaľ získavajú informácie o divadelnej ponuke?

Aký najväčší prínos má pre nich návšteva divadelného predstavenia?

Z dotazníka vyplýva, že až 30,17 % respondentov sa pravidelne aktívne zúčastňuje na divadelných produkciách vo svojom okolí. 57,61 % uviedlo, že ich navštevuje nepravidelne, teda raz až dvakrát do roka a len 12,22 % respondentov sa nikdy nezapája. 70 % respondentov uviedlo, že dôvodom toho, že sa nezúčastňujú na predstaveniach, je nedostatok času. 9 % uviedlo, že je pre nich návšteva divadla prídrahá. Pri zisťovaní frekvencie návštev uviedlo 83 % respondentov, že navštevuje divadlo viackrát ročne. 90,7 % z nich navštevuje rôzne divadlá, nielen jedno. Najvýznamnejším zdrojom získavania informácií je pre nich internetový program divadiel.

Diváci v tomto prieskume teda nevnímajú cenu lístka ako hlavnú bariéru. Tou je skôr nedostatok času, čo môže byť

a) odrazom nižšej kúpyschopnosti - teda potreby pracovať viac na zakúpenie si všetkých vstupeniek a ďalších statkov, ktoré s návštevou divadla súvisia,

b) skutočnosťou, že najmä neúplné rodiny nemajú možnosť objednať si službu k deťom, aby mohli večer navštíviť napríklad divadlo.

Ale snaha a ochota podieľať sa na kultúrnom živote je veľmi živá. Divadlá môžu na základe týchto výsledkov uvažovať o mnohých možnostiach, ako napríklad vyjsť v ústrety divákovi, ktorí majú problém si večer zadeliť čas.

Aký najväčší prínos majú naši respondenti z návštevy vybraných divadiel v Bratislave, teda aký kultúrny vplyv má na nich divadelná produkcia?

- Pre 50 % respondentov je divadlo spôsob relaxu, čiže aktívneho odpočinku,
- 25 % divákov označilo divadlo ako prínos pre trávenie kvalitného času s rodinou a priateľmi,
- 17,5 % divákov deklaruje, že si z divadla odnášajú kvalitné informácie pre zvýšenie úrovne svojho vzdelania,

- 12,5 % divákov hľadá v divadle inšpiráciu, ktorú potom uplatňuje v práci alebo v škole,
- pre 4 % divákov je návšteva divadla príležitosťou k sociálnej interakcii.

Hodnotenie prieskumu

Oceňujeme, že uvedený prieskum je jeden z mála, ktorého výsledky majú určitú výpovednú hodnotu. Pre širšie potreby nášho výskumu v IKP sú ale nepostačujúce, a to hlavne preto, že zadávatelia prieskumu hodnotovo neanalyzovali získané odpovede, na základe ktorých by mohli vypracovať ďalšie otázky, ako napríklad:

Ako obohatiť návštevu tých 50 % respondentov, prichádzajúcich do divadla kvôli relaxu a odpočinku, o aspekt vzdelávania a tvorivého myslenia?

V roku 2006 urobila slovenská spoločnosť United Consultants pre SND kvalitatívny prieskum o motíváciách návštevy jeho divadla. Vo svojom úvode uvádza:

“Iba 3% populácie SR navštívi divadlo aspoň raz do mesiaca.”

Pokiaľ by sme mali k dispozícii aktuálnejší prieskum, bolo by zaujímavé porovnať tento fakt so súčasným stavom, ale takéto údaje nám chýbajú. V SND diváci pred desiatimi rokmi cítili zásadné bariéry v možnostiach nákupu vstupeniek. Nemožnosť kúpiť si vstupenku online, nutnosť navštíviť výhradne pokladňu SND a to v nevyhovujúcom čase ich frustrovalo. Ako ďalšiu z bariér prezentovali nepríjemný pocit snobizmu, zošňurovanosti a akejsi nadradenosti. Chýbala im inovatívnosť, ochota riskovať v otázke repertoáru, túžili po “ľudskejšom” prístupe v oblasti služieb zákazníkom. Tieto informácie sú zaujímavé, ale v súčasnosti ich nemôžeme považovať za aktuálne. Online systém pre nákup vstupeniek funguje, divadlo má spoločnú pokladňu pre všetky súbory, čo znamená, že SND urgentne riešilo niektoré problémy v snahe priblížiť sa k svojmu divákovi. Bohužiaľ, žiadne iné divadlo nezrealizovalo a ani sa nechystá urobiť komplexnejší výskum bariér participácie návštevníkov divadiel na Slovensku.

Oblasť formovania kultúrnych potrieb a dopytu po kultúre výchovou a vzdelávaním sa síce v Stratégii rozvoja kultúry 2014-20 dostala na prvé miesto, ale akokoľvek sme sa snažili, nenachádzame v nej plány na realizovanie výskumov smerom k návštevníkom a publiku, ktoré by nám ukázali situáciu postavenia oblasti tvorby medzi obyvateľstvom.

Napríklad: Závery Rady EÚ z 27. novembra 2009 sa venujú podpore tvorivej generácie: rozvoj tvorivosti a inovačnej schopnosti detí a mladých ľudí prostredníctvom kultúrnych prejavov a prístupu ku kultúre. Dozvedáme sa tu predovšetkým o potrebe vzdelávania pri vytváraní dopytu po kultúre. Ide výhradne o odporúčania Rady Európskej únie.

Zatiaľ sme si ich osvojili len v rétorike, ale určite by nadobudli na váhe, keby boli podporené aj skutočným prieskumom správania sa našich mladých ľudí.

Zaujímavým paradoxom je, že štátna Stratégia prichádza s návrhmi na spoluprácu predovšetkým so vzdelávacími inštitúciami, či pedagógmi. Pritom výsledky spomenutého prieskumu agentúry United Consultants z roku 2006 uvádzajú ako jedného z významných sprostredkovateľov prvého kontaktu s divadlom práve rodinu - konkrétne matky a starých rodičov. Až v druhom rade uvádzajú školu a učiteľov. Táto informácia zrejme ani po 10tich rokoch nestratila na svojej aktuálnosti, aj po desiatich rokoch však zostáva výzvou začať s touto informáciou pracovať.

Z pohľadu dostupnosti a angažovanosti sa v oblasti divadelnej tvorby sa teda stretávame s týmito bariérami pri získavaní publika a budovaní vzťahu s publikom:

- pre väčšinu divákov je divadlo stále len formou relaxu, odpočinku a ich očakávania sú spojené „len so zábavou“, nevnímajú tvorivý a vzdelávací aspekt
- diváci pociťujú problém v nedostatku času na divadlo, hoci Slovensko patrí medzi krajiny, kde ľudia pravidelne večer sedávajú hodiny pred televízorom a to aj v mestách
- dostupnosť divadla je značne ovplyvnená možnosťou získavania informácií o kultúre prostredníctvom internetu a dostupnosťou online predaja

Pokiaľ dokážeme implementovať aspoň niektoré zlepšenia, na ktoré poukazujú recipienti spomenutých výskumov, výskumy budeme pravidelne opakovať s rovnakými otázkami a získané informácie budú pravidelne monitorované a analyzované budeme informovanejší a budeme poznať základné bariéry participácie na službách divadla a premeniť ich merateľnú výhodu.

Knižnice – najstaršie kultúrne inštitúcie

V prípade knižníc nás zaujal prieskum spokojnosti so službami Staromestskej knižnice, ktorý nájdete tu: http://www.starlib.sk/files/files/prieskum_webx.pdf

Hneď v úvode prieskumu sa stretávame s delením čitateľov na deti do 15 rokov a dospelých (od 16 rokov).

Prieskum bohužiaľ neoperuje so vzorkou respondentov, ktorí knižnicu nenavštevujú, lebo ako tvrdí Di Federico, zisťovanie nezáujmu ochoty participovať je rovnako zásadné ako zisťovanie záujmu. V prípade daného prieskumu sa však autori zamerali na zlepšovanie služieb knižnice pre existujúcich čitateľov, preto sa pýtajú predovšetkým na základné vzory ich správania, ako frekvencia návštev, čitateľské preferencie, návštevnosť webovej stránky a základné socio-grafické charakteristiky, ako sú pohlavie, vek, zamestnanie. Poznanie čitateľských preferencií je zásadné pre budúcu akvizičnú činnosť knižníc.

Z výsledkov vyplýva, že najviac čitateľov knižnice sú dôchodcovia vo veku nad 60 rokov. Zvlášť nízke percento respondentov tvoria čitatelia medzi 16-20- tým rokom života. Dosiahnuté vzdelanie sa v prípade návštevníkov knižnice ukazuje ako jeden z vyslovene determinujúcich prvkov, lebo len 6% z respondentov nedosiahlo stredoškolský stupeň vzdelania zakončený maturitnou skúškou. Najviac preferujú elektronické informačné zdroje muži vo veku 21-40 rokov s vysokoškolským vzdelaním ako zaujímavá cieľová skupina, s ktorou sa dá na tomto poznatku efektívnejšie pracovať.

Ďalšie otázky prieskumu smerovali k vytvoreniu pohodlia pre skalných návštevníkov. ,

Prekvapilo nás, že len 2% čitateľov vyžaduje predĺženie výpožičného času od 8:00 do 18:00 a aj v sobotu. Obmedzený výpožičný čas si návštevníci zrejme nahrádzajú využívaním online služieb (v prípade Staromestskej knižnice navštevuje pravidelne webovú stránku 45% návštevníkov).

Deti do 15 rokov navštevujú knižnicu v priemere raz do mesiaca. V prieskume sa objavil zaujímavý fakt, že deti častejšie navštevujú knižnicu so svojimi pedagógmi ako s rodičmi, čo môže byť ovplyvnené aj službami knižnice v pracovnom čase rodičov.

V IKP sme presvedčení, že čítanie v rannom veku je priamo spojené s budúcou schopnosťou a radosťou detí vzdelávať sa a práve preto by knižnice mali usilovať o zapojenie rodičov do svojich programov. Pri takýchto faktoch by bolo žiaduce pýtať sa rodičov na dôvody nezáujmu návštev knižnice, na to, či im vyhovujú otváracie hodiny, ktoré sú skutočne viac prispôbené školským návštevám. Túto snahu popisujeme aj v úvode nášho textu slovami

Eleny Di Federiko, ktorá avizuje veľkú potrebu prieskumu bariér participácie a nedostupnosti u nečitateľov, teda knižnicu nenavštevujúcich respondentov, čo v nami prezentovanom prieskume chýba.

Pozitívnym faktom je, že deti sú spokojné s návštevou knižnice a majú k nej pozitívny vzťah. V celom prieskume je pozoruhodne silno akcentovaná spokojnosť so zamestnancami knižnice. Čo nás v IKP neprekvapuje, lebo sme dlhodobo presvedčení o tom, že knihovníčky a knihovníci na Slovensku predstavujú zásadný a bohužiaľ úplne nedocenený kapitál.

V závere prieskumu dostali čitatelia možnosť napísať vlastné odporúčania a námety na zlepšenie. Na základe uvedených odporúčaní pracovníci knižnice zhodnotili, že podujatia zahŕňajúce aj prednášky a semináre, ktorých organizujú až 200 ročne, nie sú dostatočne reflektované dospelými návštevníkmi. Deti na ne reagujú lepšie, preto sa chcú v budúcnosti sústrediť najmä na malých čitateľov. Seniori vyžadujú počítačové kurzy, čitatelia by ocenili automat na vodu, kávu, farebnejšie priestory ... Zaujala nás požiadavka požičiavať čítačky kníh, keďže táto forma čítania sa teší obľube mladých čitateľov.

Z hľadiska uvedeného výskumu môžeme dedukovať niekoľko záverov:

- zamestnanci knižníc sú čitateľmi oceňovaní ako kvalifikovaní a schopní prilákať viac čitateľov k návšteve knižníc
- pedagógovia v školách majú väčší vplyv na ochotu detí prichádzať do knižníc, ako rodinné prostredie, tento ukazovateľ pokiaľ by sme ho zovšeobecnil, je mimoriadne dôležitý a poukazuje na nutnosť začať konečne pracovať s rodinami
- celkom logicky sa zvyšuje požiadavka na skvalitnenie online služieb knižníc a vyriešiť, vzhľadom na dopyt po elektronických knihách, autorské práva
- problémom zostávajú dospelí návštevníci, ktorí nie sú ochotní aktívne participovať na podujatiach knižnice. Otázkou zostáva, prečo?

Tento výskum umožnil knižnici odčleniť služby, ktoré v sebe majú potenciál rastu od služieb, o ktoré nie je záujem a treba ich transformovať alebo eliminovať. Pozitívom je zistenie, že zásadný potenciál knižnice je v knižničných pracovníkoch. Je príznačné, že ani v Stratégiách MK SR, ani v programoch politických strán a ani v jednotlivých plánoch rozvoja regiónov sa význam knižničných pracovníkov neobjavuje. Patria medzi najmenej platených zamestnancov v hospodárstve.

Televízne spoločnosti sledujú svoje podiely na trhoch z pohľadu people metrov. Ide teda o druh participácie divákov na sledovaní kultúrno-informačných programov, pričom dostupnosť signálu je na Slovensku skoro 100%. Nezaujímalo nás aký televízny program si diváci vyberajú, ani ktorý z televíznych kanálov volia, išlo nám skôr o možnosť zistiť, nakoľko naša verejnoprávna televízia pozná a do akej hĺbky dokáže charakterizovať svoju cieľovú skupinu divákov. .

RTVS nám pre účel nášho výskumu poskytla niekoľko zaujímavých prieskumov, z ktorých nás zaujali najmä podrobné správy o vývoji kriminality v regiónoch Slovenska v závislosti od demografických (pohlavie, vek, ...) či sociologických parametrov (zamestnanie, ekonomická situácia, ...). Kriminalita je už podľa Matarassa zásadným indikátorom pri meraní dopadov kultúry a umenia, pričom zvyčajne vychádza z premisy, že práve kultúra a umenie sú dôležitým elementom pri znižovaní kriminality, ktorá má na Slovensku od roku 2000 mierne klesajúci charakter.

Ďalšie zaujímavé informácie sme získali z prieskumu vývoja a tendencií migrácie, v ktorom sledujú etnické a národnostné zloženie obyvateľov na Slovensku ako potenciálnych divákov pre rôzne programy. Aj to je jedným z ďalších kľúčov k poznaniu publika, ktorý môže smerovať k naplneniu jeho kultúrnych potrieb.

Z prieskumu s názvom „Vnímanie spisovného jazyka“, ktorý je zásadným elementom pri vnímaní značky, teda branding, nás zaujali nasledujúce závery:

- Respondenti sa zhodujú, že región zásadne vplýva na jazyk, ktorý používame a necelé 2/3 respondentov vyrastali v prostredí, v ktorom sa používalo viac nárečie ako spisovný jazyk.
- Pri neformálnej komunikácii používa nárečie viac ako tretina respondentov, na verejnosti 14%.
- Respondenti si všimnú, keď niekto používa nespisovnú slovenčinu nielen na verejnosti, ale aj v súkromí.
- Tretina je nespokojná so slovenčinou ľudí vystupujúcich v médiách, prekáža im najmä nespisovnosť a tvrdá výslovnosť.
- 40% respondentov používanie spisovnej slovenčiny prinieslo výhody, najmä v pracovnej oblasti.
- Takmer 90% rodičov upozorňuje svoje deti, keď sa vyjadrujú nespisovne.
- Ale podľa názoru všetkých respondentov, slovenský jazyk by malo najviac kultivovať školstvo a nie rodičia.

Jazyk je základnou podmienkou dostupnosti kultúry a ochoty participovať na nej. Je preto dôležité vnímať potrebu spisovného jazyka, ktorú vyjadruje výsledok prieskumu ako podstatný element v budovaní vzťahu s cieľovými skupinami jednotlivých programov RTVS.

RTVS kladie svojim respondentom aj veľmi zaujímavú otázku, súvisiacu mimoriadne s našou snahou v rámci pátrania po dostupnosti a kultúrnej participácii. Prieskum začína výstižnou otázkou KTO SME (?) a mapuje aktuálnu sociodemografickú situáciu v SR, hodnotový systém a názory na spoločenské dianie, prácu, zamestnanosť, financie, sociálnu oblasť, zdravie, afinitu k médiám a reklame, záujmy, voľný čas, kultúru, umenie, PC, internet, komunikačné technológie. Dostávame tak celkový prehľad nielen o takzvaných “tvrdých dátach”, ale stretávame sa tu už i s dátami týkajúcimi sa správania Slovákov vo vybraných oblastiach života spoločnosti, teda s “mäkkými dátami”. Ide najmä o údaje z projektu MML - TGI (Market&Media&LifeStyle – Target Group Index), ktorý realizuje výskumná agentúra Medián.

Pre naše potreby uvádzame niekoľko ilustrujúcich záverov:

- Priemerný vek obyvateľov SR je v súčasnosti 40 rokov, predpokladá sa, že v roku 2025 to bude 42,6 roka.
- vzdelanie: - Zvyšuje sa (aspoň z kvantitatívneho pohľadu) priemerné vzdelanie obyvateľstva, predovšetkým povinným stredoškolským vzdelaním a vyššou dostupnosťou VŠ vzdelania.
- Urbanizácia SR (podiel obyvateľstva žijúceho v mestách) sa dlhodobo pohybuje na úrovni 55%. Z pohľadu charakteru mestského spôsobu života však tento podiel dosahuje okolo 65%, keďže len cca tretina obyvateľov žije v obciach vzdialených viac ako 15 km od najbližšieho mesta.

Osobné faktory v živote obyvateľov SR

Dôležitosť osobných („subjektívnych“) faktorov v živote obyvateľov SR (stav a tendencie, vyjadrené indexom v intervale 0-1)

	2006	2010	2014
1. Byť zdravý	0,94	0,95	0,95
2. Žiť v mieri / bez vojen / násilia	0,90	0,90	0,90

3. Byť osobne šťastný	0,89	0,89	0,89
4. Žiť v dobrej rodine	0,88	0,88	0,89
5. Žiť v slobodnej zemi	0,87	0,87	0,88
6. Mať dobré bývanie	0,87	0,88	0,87
...			
19. Mať čo najlepšie vzdelanie	0,74	0,76	0,77
20. Byť obľúbený v spoločnosti	0,77	0,77	0,77
21. Mať bohatý duševný život	0,77	0,75	0,77
22. Byť váženým človekom / mať postavenie	0,73	0,74	0,75
23. Byť atraktívny / príťažlivý(á)	0,72	0,75	0,74
24. Mať istotu v Bohu	0,70	0,71	0,70
25. Mať automobil	0,62	0,69	0,69
26. Chodiť na peknú dovolenku	0,63	0,65	0,66
27. Venovať sa kultúre / umeniu	0,54	0,57	0,62

Práve v hodnotovom rebríčku obyvateľov SR je najjasnejšie viditeľné, že priorita “Venovanie sa kultúre/umeniu” bohužiaľ zostáva na chvoste tabuľky, čo priamo vplýva na náš ukazovateľ “ochota aktívnej participácie”. Tabuľka dokazuje, že na Slovensku je veľmi silno zakorenený pocit, že až vo chvíli, keď sú všetky ostatné podmienky splnené, je čas na kultúru a umenie.

Všeobecné názory a postoje k voľnému času, jeho využívaniu, obsahu a poslaniu

	áno	ani ani	nie
Vo voľnom čase chcem byť s ľuďmi, ktorých mám rád(a).	72,5	19,5	5,6
Vo voľnom čase chcem byť s partnerom/partnerkou.	56,5	27,8	12,3
Voľný čas trávim najčastejšie s rodinou.	58,4	29,7	8,6
Voľný čas trávim najčastejšie s priateľmi / so známymi.	46,8	33,7	16,4
Voľný čas trávim najčastejšie doma.	50,1	31,5	15,4
Voľný čas trávim najčastejšie sám(sama).	22,9	36,5	37,2
Vo voľnom čase je pre mňa dôležité urobiť niečo pre svoje zdravie.	57,9	31,5	7,9
Mám dostatok voľného času.	42,6	28,3	26,9
...			
Vo voľnom čase často navštevujem rôzne kultúrne akcie.	17,8	34,4	44,7
Vo voľnom čase sa často venujem vedľajšej zárobkovej činnosti.	14,1	26,8	56,3
Rád(a) trávim väčšinu voľného času v pohostinstve.	11,3	20,6	64,7
Občas užívam nejakú drogu.	6,8	12,7	76,3

Ďalšia tabuľka, ktorá pojednáva o otázke navštevovania, resp. nenavštevovania kultúrnych podujatí ako jedného zo spôsobov trávenia voľného času, deklaruje, že miska pomyselných váh sa prekláňa najmä na stranu záporných odpovedí, teda hovorí skôr o neochote navštevovať kultúrne podujatia vo voľnom čase.

Prieskum ďalej veľmi správne skúma konkrétne formy a frekvenciu využívania voľného času.

Konkrétne formy a frekvencia využívania voľného času

Víkendové aktivity	takmer každý víkend	2 – 3x mesačne	1x/mesiac	1 – 2x / 3 mesiace	1 -2x ročne	Zriedka	Nikdy
návšteva rodičov/ druhých domovov/priateľov/ známych	20,9	27,1	12,9	9,7	4,5	7,5	9,2
trávenie voľného času v nákupných centrách	8,7	16,3	14,1	9,6	6,4	20,2	17,1
výlety do prírody v SR	4,5	13,1	13,3	13,3	15,7	22,2	11,2
návšteva športových akcií	2,2	7,0	6,1	9,3	11,4	25,7	30,0
výlety do miest v SR	1,1	6,1	9,6	12,4	19,3	28,2	15,4
návšteva kultúrnych akcií	0,8	3,8	7,2	11,9	18,7	30,5	19,0
výlety do prírody v zahraničí	0,4	1,5	2,5	4,2	10,9	31,3	40,6
výlety do miest v zahraničí	0,3	1,6	2,3	3,9	14,0	33,0	35,8

Návšteva kultúrnych podujatí je zaradená medzi víkendové aktivity. A najčastejšou odpoveďou respondentov na frekvenciu návštev kultúrnych akcií je odpoveď “1-2 krát ročne”, prípadne odpoveď “zriedka”.

Postoj populácie SR k jednotlivým formám umenia

	Áno	ani ani	Nie
Viem hrať na hudobnom nástroji.	15,7	8,9	71,9
Rád(a) čítam poéziu.	16,2	20,1	59,9
Mám v obľube svetovú a domácu beletriu.	29,6	25,5	41,1
Snažím sa hovoriť spisovne.	57,4	20,9	18,1
V televízii si vyberám relácie o umení.	14,5	27,0	54,7
Vyhľadávam filmy významných slovenských a zahraničných režisérov.	32,6	30,5	32,7
Vysoko si cením staré slovenské filmy	51,5	25,9	18,6
Mám rád obrazy.	25,2	30,2	40,9
Dost' počúvam hudbu v rozhlase.	40,6	26,5	29,1
Zaujímam sa o architektúru.	13,4	27,0	55,2
Návšteva divadla mi vždy urobí radosť.	29,4	26,8	38,0

V tejto tabuľke môžeme veľmi silno vnímať postoj respondentov k vybraným druhom a žánrom v kultúre a umení. Nie je príliš pozitívnu správou, že v priemere 40% populácie nereaguje na žiaden z vybraných žánrov, teda neochotných či už aktívne, či pasívne participovať na kultúrnom živote a ďalších v priemere 25% nie je rozhodnutá. V tomto prípade hovoríme o viac ako polovici obyvateľstva SR. Ďalším krokom je zisťovanie nezájmu

a pociťovaných bariér u respondentov. S tými sa v danom výskume nestretávame. Môžeme si ale všimnúť výšku nákladov na kultúru:

Koľko peňazí v priemere miniete mesačne na nákup lístkov do divadla/na koncerty/výstavy?	2006	2010	2014
Žiadne	60,2	64,6	56,0
menej ako 2 €	9,2	7,7	8,4
2.1 - 4 €	12,4	9,3	8,7
4.1 - 8 €	10,7	9,8	9,6
8.1 - 16 €	5,6	6,2	10,4
16.1 - 34 €	1,5	2,0	5,0
34.1 € a viac	0,3	0,2	1,8

Z uvedenej tabuľky vieme dedukovať nielen to, koľko respondenti vynakladajú na kultúru, ale aj to, koľko sú ochotní obetovať zo svojich rozpočtov v prospech kultúrnych statkov a to maximálne 16 €. Pri väčších sumách sa už počet ochotných minúť tieto peniaze zásadne znižuje.

Ďalším zásadným indikátorom kultúrnej dostupnosti je pre nás penetrácia internetu, facebooku v spoločnosti, ako aj technické zázemie v domácnostiach.

Máte vo vašej domácnosti počítač?	2006	2010	2014
áno	37,1	55,4	68,3

nie	62,9	44,6	31,7
-----	------	------	------

Vidíme, že v roku 2014 už vlastní počítač takmer 7 domácností z desiatich. Avšak znalosti práce s počítačom sú naopak zatiaľ skôr na základnej úrovni. 25% respondentov nevie pracovať s počítačom vôbec, 48% má čiastočné, alebo stredné počítačové znalosti a zručnosti a 26% deklaruje dobré až veľmi dobré schopnosti pracovať s touto technológiou. Podobné výsledky dostávame i pri dotazovaní sa na prácu s internetom. Dôležité je tiež poznať nákupné správanie používateľov internetu.

Aké produkty nakupujete cez internet? (tí, ktorí nakupujú – 33,6%)	
oblečenie	52,4
knihy	35,7
elektronika	33,6
dovolenka a cestovanie	33,0
drogéria a kozmetika	31,8
obuv	28,3
lístky na akcie	27,7
mobilné telefóny a príslušenstvo	21,1
detské hračky a hry	18,5
hardvér a príslušenstvo k počítačom	13,7

Lístky na akcie, predpokladáme, že sem patrí i kultúra sa umiestnili až na siedmom mieste z rebríčka desiatich rozdielnych statkov. Tabuľka pomenúva aktuálnu situáciu v nákupnom správaní potenciálnych konzumentov kultúrnych statkov, teda divákov. Poznanie situácie je

prvým a zásadným krokom, veľkou výzvou však zostáva zisťovanie, prečo sa nákup vstupeniek umiestnil v druhej polovici tabuľky a aké presne respondenti cítia bariéry pri svojich nákupoch. Poznanie bariér a ich odstraňovanie predstavuje zároveň veľký potenciál v budovaní, či rozširovaní cieľových skupín kultúrnych podujatí.

Z hľadiska problému ochoty divákov sledovať kvalitné kultúrne programy vo vysielaní televízie môžeme z tohto prieskumu dedukovať nasledovné:

- diváci deklarujú, že očakávajú od programu RTVS kvalitnú jazykovú redakciu – to by mohlo znamenať dôraz na kvalitu spisovnej slovenčiny moderátorov/riek a komentátorov/riek
- kultúra nie je v rebríčku hodnôt pre divákov RTVS, ktorí sú veľmi tradicionalistickí a nemajú radi zmeny, zásadnou prioritou, a aj preto prevažuje schopnosť prijímať mainstreamové zábavné programy nad alternatívnym kultúrnym obsahom,
- takmer 40% divákov je schopných, minimálne na základnej úrovni, používať internet a nové technológie, čo potvrdili aj iné výskumy.

RTVS musí veľmi citlivo vyberať, vzhľadom na silnú tendenciu divákov ignorovať moderné, alebo minoritné umelecké žánre, či programy, ako si svojich divákov udrží a zároveň sa nespreneverí poslaniu verejnoprávnej inštitúcie. Ukazuje sa, že citeľne chýba tretí program RTVS, ktorý by umožnil, aby STV2 bol kanálom konečne vyprofilovaným pre ne-mainstreamového diváka a zároveň ako priestor na experimenty, ktoré by mohli prejsť časom na STV1

Záver

Rukoväť 2 je pokračovaním snahy IKP analyzovať základné problémy kultúrnej politiky na Slovensku. Je logickým pokračovaním Rukováti 1 (preklik), v ktorej sme sa snažili pomenovať problémy úrovne podpory súčasnej živej kultúry. Neuveriteľne malé čísla, ku ktorým sme došli nás priviedli k problému ochoty a schopnosti participácie obyvateľov nielen na súčasnej živej kultúre.

V makroekonomických mierkach sa v indikátoroch dostupnosti a ochoty participovať našich občanov na kultúre pohybujeme zásadne vždy v druhej polovici rebríčka európskych štátov. Tradícia návštevy kultúrnych podujatí na Slovensku existuje, aj keď novšie čiastkové prieskumy alarmujú, že rapídne klesá, ale občania stále vykazujú túžbu zúčastňovať sa na kultúrnom živote krajiny. Preto sme sa venovali najmä bariéram, ktoré sú hlavnou prekážkou „skultúrňovania“ Slovenska.

Dlhý pracovný čas, nedostatok pomocných štruktúr pre rodiny s deťmi, ako aj vysoké ceny lístkov vzhľadom na úroveň platov sa ukazujú ako tie najdôležitejšie prekážky vo vnímaní dostupnosti kultúrnych statkov pre našich občanov. Konštatujeme, že sa čiastočne potvrdila naša základná hypotéza. Čiastočne preto, že vidiecke obyvateľstvo všeobecne pracuje v prevádzkach s menším platovým ohodnotením, ako mestské a častejšie dáva prednosť aj cez víkendy jednoduchému televíznemu programu pred organizačne komplikovaným výjazdom do mestských kultúrnych inštitúcií najmä, ak dochádza v pracovných dňoch do práce do mesta. Tu sa vynára ďalší problém a to je využitie priestraných, nákladne vybudovaných a zle vybavených kultúrnych domov vo vidieckych sídlach.

Ďalšie takzvané “mäkké” dáta, ktoré by nám umožnili detailnejšie spoznať vzory správania sa návštevníkov kultúrnych podujatí, neexistujú. Ani Národný prieskum spotreby, médií a životného štýlu Market & Media & Lifestyle - TGI neposkytuje tak podrobný a informačne nabitý prieskum, aby prípadne podporil tvorbu reálnych stratégií kultúrnych organizácií. Pritom súkromný mediálny sektor považuje tieto informácie za alfu a omegu, priam determinanta svojej činnosti. Neexistuje inštitút, štatistický úrad, alebo súčasť MK SR, ktorý by zbieral a analyzoval takéto údaje. Preto sa často zaujímavé výsledky aj týchto čiastkových výskumov strácajú bez synergického efektu. Neexistujú, nevieme, čo si s nimi počať, nemáme záujem o presnejšie dáta, na základe ktorých by sme mohli informovane a kvalifikovane nielen písať, ale aj tvoriť kultúrnu politiku Slovenska.

Tento fakt je alarmujúci a je jednou z veľkých prekážok „europeizácie“ vnímania úlohy kultúrneho sektoru na Slovensku.

Zoznam literatúry:

Council of Europe/ERICarts Compendium of Cultural Policies and Trends 2011. Prices on cultural industry goods were collected by Compendium authors in November 2010. * PPP Comparison: OECD Statistics 2008.

Elena Di Federico, Measuring cultural participation: a state of the art, CultureWatchEurope – Helsinki, 30. June 2012, dostupné na:

<http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/cwe/Helsinki-Federico.pdf>

Towards a UNESCO culture and development indicators suite, Working document, Dimension n° 6: Social dimensions of culture for development, dostupné na:

http://www.unesco.org/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/creativity/pdf/culture_and_development_indicators/Dimension%206%20Social.pdf

Interné prieskumy RTVS

Prieskum prokulturne.sk

The European Task Force on Culture and Development: 1997. In from the margins, Council of Europe, Germany, 1997, ISBN 92-871-3335-2

MIKOVÁ, Barbora: Spokojnosť čitateľa so službami knižnice: *Prieskum spokojnosti v slovenských knižniciach*. [Diplomová práca]. Žilina : Žilinská univerzita v Žiline. Fakulta humanitných vied, 2013.

Príloha číslo 1

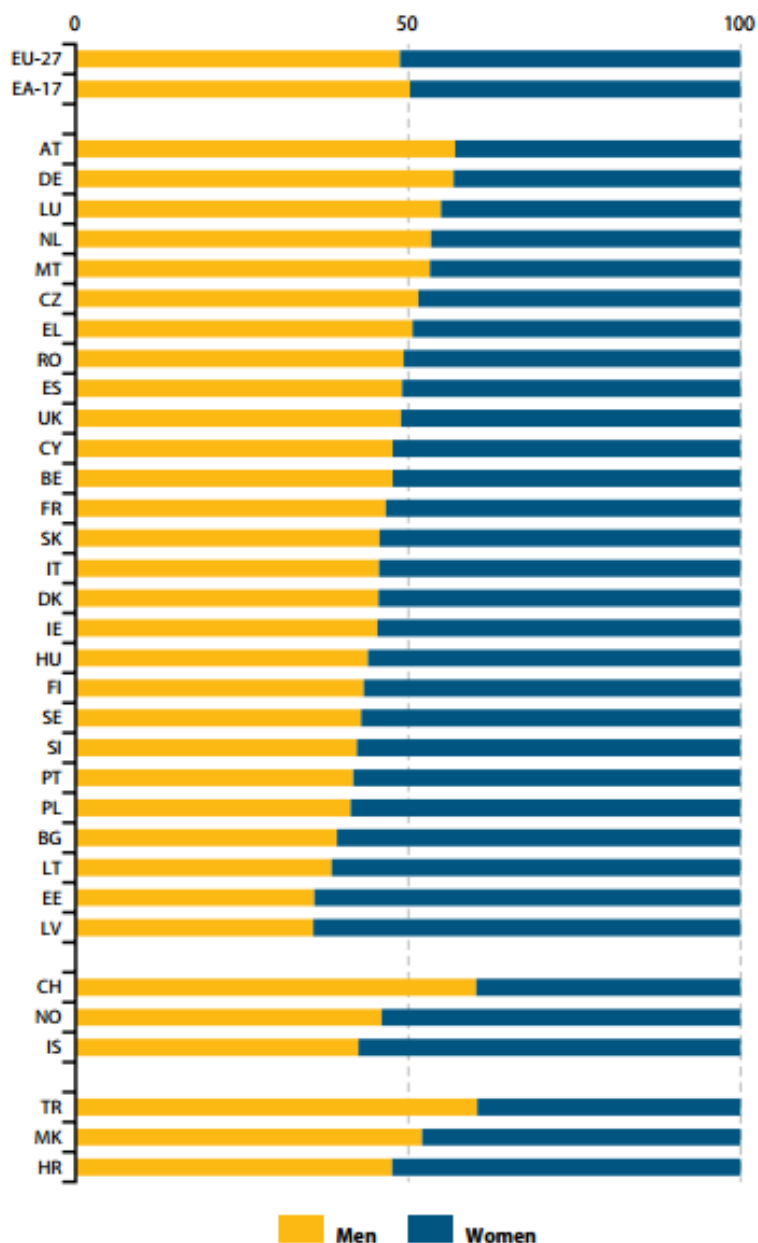
Table 3.2: Tertiary education (ISCED 5-6), 2009/2010

	Total number of students in tertiary education (1 000)	Of which, studying (%)							
		Humanities and arts	Social sciences, business and law	Science, math. and computing	Engin., manuf. and construction	Agricul. and veterinary	Health and welfare	Services	Education
EU-27	19 846.6	12.5	34.7	10.2	14.7	1.8	13.9	4.1	8.1
BE	445.3	10.8	31.7	6.2	11.5	2.8	23.1	1.7	12.2
BG	287.1	7.9	44.0	5.2	19.2	2.4	7.1	8.5	5.7
CZ	437.4	9.0	33.7	11.1	14.3	3.7	10.5	5.2	12.5
DK	240.5	14.1	31.9	8.6	10.0	1.5	21.1	2.3	10.4
DE (*)	2 555.6	13.7	26.3	14.2	16.5	1.4	17.9	2.8	7.2
EE	69.0	13.6	36.4	10.4	13.4	2.2	9.1	8.0	6.8
IE	194.0	17.0	27.5	14.6	13.0	1.5	16.0	4.0	6.4
EL	641.8	12.8	33.2	13.8	18.4	5.0	8.1	2.7	5.9
ES	1 879.0	10.7	31.6	9.2	17.4	1.7	12.6	5.8	10.9
FR	2 245.1	14.2	37.3	12.3	13.2	1.2	16.0	3.4	2.4
IT	1 980.4	15.7	36.5	8.3	16.9	2.2	12.5	3.0	5.1
CY	32.2	10.1	51.7	8.5	9.8	0.3	7.1	4.3	8.2
LV	112.6	8.5	49.9	5.5	12.6	1.1	8.2	6.1	8.2
LT	201.4	7.3	46.5	5.1	17.1	1.9	8.8	2.9	10.5
LU	5.4	12.1	47.3	11.2	8.1	0.0	4.5	0.0	16.8
HU	389.0	9.6	40.4	7.1	14.0	2.4	9.3	10.5	6.6
MT	10.8	18.1	33.2	16.4	9.4	0.2	11.6	1.2	10.0
NL	650.9	8.5	38.9	6.3	8.2	1.1	17.3	6.5	13.3
AT	350.2	13.4	37.2	11.0	14.7	1.3	7.9	2.4	11.9
PL	2 148.7	9.2	39.7	8.1	13.2	1.9	7.7	6.7	13.6
PT	383.6	8.9	31.8	7.3	22.1	1.8	16.3	6.4	5.4
RO	999.5	7.8	55.0	4.9	17.9	2.1	7.5	3.3	1.6
SI	114.9	8.3	37.5	6.7	18.9	3.2	8.7	9.3	7.4
SK	234.5	6.9	30.7	8.4	15.0	2.1	18.2	6.2	12.5
FI	303.6	14.3	22.8	10.2	24.9	2.2	15.6	5.1	5.0
SE	455.0	13.6	27.2	8.6	16.7	1.0	17.2	2.5	13.2
UK	2 479.2	17.0	29.0	14.0	8.9	1.0	18.7	1.8	9.5
IS	18.1	14.6	36.9	8.1	9.3	0.6	13.2	1.7	15.6
LI	0.8	–	70.1	–	24.7	–	5.2	–	–
NO	224.7	10.8	32.0	8.3	8.1	0.7	20.3	5.2	14.5
CH	248.6	12.1	36.7	9.7	13.2	1.1	13.2	4.8	9.2
HR	149.9	9.5	42.2	6.8	15.3	4.2	8.4	8.8	4.7
MK	61.8	12.2	38.6	11.7	12.5	2.9	9.5	6.3	6.3
TR	3 529.3	7.8	53.8	6.5	10.9	3.6	5.9	3.2	8.3

(*) Data for this country excludes students enrolled at ISCED level 6.

Source: Eurostat (online data code: [educ_jtertp](#))

Figure 3.6: Population aged 25-74 having a tertiary education by sex (ISCED 5-6), 2011 (%)

Source: Eurostat (online data code: [edat_lfs_9901](#))

Table 3.4: Population by level of educational attainment
 by selected age groups, 2011
 (%)

	25-54 years			55-74		
	Low (ISCED 0-2)	Medium (ISCED 3-4)	High (ISCED 5-6)	Low (ISCED 0-2)	Medium (ISCED 3-4)	High (ISCED 5-6)
EU-27	23.5	47.6	28.8	42.7	39.7	17.6
EA-17	27.4	44.5	28.2	47.3	35.4	17.3
BE	24.0	38.5	37.4	50.0	27.7	22.3
BG	17.4	58.3	24.3	36.5	45.2	18.3
CZ	5.8	74.0	20.2	16.1	72.0	11.9
DK	20.8	43.6	35.6	35.8	39.8	24.4
DE	13.1	58.9	28.0	19.5	56.7	23.8
EE	10.4	52.4	37.2	19.2	48.4	32.4
IE	21.6	37.2	41.2	53.7	26.4	19.9
EL	30.2	42.4	27.5	63.5	22.6	13.9
ES	41.4	23.9	34.7	72.1	12.1	15.8
FR	23.8	42.8	33.4	47.6	35.7	16.7
IT	39.5	44.4	16.1	67.5	23.8	8.6
CY	19.2	39.5	41.3	53.8	26.7	19.5
LV	11.7	58.6	29.7	22.4	59.2	18.4
LT	6.2	57.2	36.6	25.0	54.3	20.7
LU	21.2	39.7	39.1	33.5	41.8	24.7
HU	16.1	61.2	22.7	36.6	48.3	15.1
MT	62.8	19.1	18.1	85.7	7.2	7.1
NL	23.8	42.1	34.0	44.3	32.8	22.9
AT	14.8	64.8	20.3	31.3	54.2	14.4
PL	8.0	64.8	27.2	27.2	60.2	12.5
PT	60.4	20.6	19.0	85.5	5.6	8.9
RO	21.1	62.5	16.4	50.4	41.9	7.7
SI	11.9	60.3	27.8	30.7	53.4	15.8
SK	6.7	73.2	20.1	21.8	65.7	12.5
FI	11.6	46.0	42.3	35.5	35.7	28.8
SE	14.4	48.1	37.5	34.0	39.7	26.3
UK	21.4	39.3	39.3	32.4	40.3	27.3
IS	27.2	36.2	36.5	42.4	37.5	20.0
NO	18.6	41.3	40.2	22.8	50.8	26.4
CH	13.1	49.5	37.4	22.0	53.6	24.5
HR	18.3	63.0	18.7	41.1	43.4	15.6
MK	33.9	48.1	18.0	53.5	32.2	14.3
TR	68.3	18.1	13.7	87.0	6.5	6.5

Source: Eurostat (online data code: edat_lfs_9901)

Príloha č. 2

Porovnanie priemerných platov v €

1.Luxembursko (3 189 eur)

2.Dánsko (3 122 eur)

- 3.Švédsko (2 690 eur)
- 4.Veľká Británia (2 597 eur)
- 5.Fínsko (2 330 eur)
- 6.Írsko (2 160 eur)
- 7.Holandsko (2 136 eur)
- 8.Francúzsko (2 128 eur)
- 9.Rakúsko (2 114 eur)
- 10.Nemecko (2 054 eur)
- 11.Belgicko (1 946 eur)
- 12.Taliansko (1 923 eur)
- 13.Cyprus (1 833 eur)
- 14.Španielsko (1 615 eur)
- 15.Malta (1 092 eur)
- 16.Slovinsko (1 044 eur)
- 17.Portugalsko (985 eur)
- 18.Estónsko (841 eur)
- 19.Grécko (818 eur)
- 20.Grécko (710 eur)
- 21.Česko (701 eur)

22.Slovensko (683 eur)

23.Poľsko (678 eur)

24.Lotyšsko (557 eur)

25.Litva (524 eur)

26.Maďarsko (398 eur)

27.Rumunsko (398 eur)

28.Bulharsko (333 eur)

Príloha č.3

CUPIX - Cultural Price Index on Goods and Services, 2012
 Public Arts Service Prices in EUR and % in relation to OECD Purchasing Power Parity

€ COUNTRY	ART MUSEUM TICKETS	MUSIC LESSONS *	OPERA TICKETS	CUPIX PASP MEDIAN (PUBLIC ARTS SERVICES PRICES)	RELATION TO PASP MEDIAN 18.51 EUR=100%	OECD PPP ** RECREATION AND CULTURE (=100%)
Switzerland	14.95	39.85	152.79	69.20	↑ 374%	134%
Canada	13.85	38.47	83.10	45.14	↑ 244%	110%
Netherlands	15.00	25.00	90.00	43.33	↑ 234%	116%
Norway	6.80	29.00	81.00	38.93	↑ 210%	166%
France	11.00	2.30	100.00	37.77	↑ 204%	126%
Spain	3.00	12.20	90.00	35.07	↑ 189%	111%
Austria	11.00	13.00	73.50	32.50	↑ 176%	122%
Finland	10.00	28.00	56.50	31.50	↑ 170%	139%
Denmark	0.00	33.50	60.30	31.27	↑ 169%	156%
Belgium	10.50	0.00	79.50	30.00	↑ 162%	120%
Russia	9.91	4.45	69.40	27.92	↑ 151%	72%
Sweden	11.53	11.53	57.65	26.90	↑ 145%	130%
Germany	9.00	22.00	46.50	25.83	↑ 140%	117%
Portugal	5.00	25.00	42.50	24.17	↑ 131%	105%
Italy	9.00	15.00	48.00	24.00	↑ 130%	120%
Liechtenstein	9.97	33.22	-	21.60	↑ 117%	0%
Cyprus	3.40	25.00	35.00	21.13	↑ 114%	109%
Monaco	6.00	0.00	50.00	18.67	↑ 101%	114%
Ireland	3.00	15.00	38.00	18.67	↑ 101%	132%
Hungary	3.90	10.70	27.50	14.03	↓ 76%	82%
Greece	5.00	15.00	20.00	13.33	↓ 72%	113%
Czech Republic	7.20	4.00	28.40	12.53	↓ 68%	75%
Slovenia	5.00	3.50	26.00	11.50	↓ 62%	101%
Estonia	5.50	3.50	25.00	11.33	↓ 61%	89%
Poland	3.60	20.43	8.41	10.81	↓ 58%	78%
Croatia	4.00	13.35	11.30	9.55	↓ 52%	92%
Bulgaria	4.08	10.22	7.66	7.32	↓ 40%	58%
San Marino	0.00	6.94	15.00	7.31	↓ 39%	112%
Ukraine	5.00	7.00	9.50	7.17	↓ 39%	38%
Azerbaijan	4.90	0.00	15.70	6.87	↓ 37%	37%
Slovakia	3.50	1.50	14.00	6.33	↓ 34%	79%
Latvia	3.60	1.50	12.15	5.75	↓ 31%	85%
Lithuania	1.73	2.90	8.70	4.44	↓ 24%	77%
Georgia	2.30	5.85	4.00	4.05	↓ 22%	44%
Romania	2.20	-	5.50	3.85	↓ 21%	57%
Serbia	1.80	1.00	6.20	3.00	↓ 16%	64%
Armenia	1.00	2.00	5.50	2.83	↓ 15%	54%
Moldova	0.64	3.19	3.83	2.55	↓ 14%	39%
FYR of Macedonia	1.00	-	4.00	2.50	↓ 14%	59%
Bosnia and Herzegovina	0.00	0.50	4.10	1.53	↓ 8%	62%

Sources:
 Council of Europe/ERICarts Compendium of Cultural Policies and Trends 2013. [Prices on public arts services](#) were collected by Compendium authors in November 2012.
 * Lessons at public music schools. When data is not available, figures for private music lessons were used.
 ** [PPP Comparison](#): OECD Statistics 2008.

Príloha č. 5

Internet penetration rate in Europe, 2008, 2009, 2010

COUNTRY	2010 ▼	INTERNET USERS LATEST DATA	SHARE OF POPULATION USING THE NET	USER GROWTH (2000-2010)
Norway	2010	4 431 100	91.2%	101.4%
Sweden	2010	8 397 900	89.9%	107.5%
Netherlands	2010	14 872 200	89.7%	281.3%
Denmark	2010	4 750 500	85.8%	143.6%
Finland	2010	4 480 900	83.7%	132.5%
United Kingdom	2010	51 442 100	83.0%	234.0%
Germany	2010	65 123 800	79.6%	171.3%
Canada	2010	26 224 900	78.3%	106.5%
Monaco	2010	23 000	75.2%	228.6%
Slovakia	2010	4 063 600	74.9%	525.2%
Belgium	2010	8 113 200	74.9%	305.7%
Switzerland	2010	5 739 300	73.7%	168.9%
Austria	2010	6 143 600	73.4%	192.6%
Estonia	2010	969 700	72.4%	164.5%
France	2010	44 625 300	69.0%	425.0%
Ireland	2010	3 042 600	68.1%	288.1%
Latvia	2010	1 503 400	66.9%	902.3%
Liechtenstein	2010	23 000	64.1%	155.6%
Czech Republic	2010	6 680 800	63.6%	568.1%
Slovenia	2010	1 298 500	63.4%	332.8%
Spain	2010	29 093 984	63.3%	440.0%
Lithuania	2010	2 103 471	63.2%	834.9%
Hungary	2010	6 176 400	61.7%	763.8%
Poland	2010	22 450 600	58.8%	701.8%
Malta	2010	240 600	58.3%	501.5%
Serbia	2010	4 107 000	56.2%	926.8%
San Marino	2010	17 000	54.4%	580.0%
FYR of Macedonia	2010	1 057 400	51.5%	3 424.0%
Croatia	2010	2 244 400	50.7%	1 022.2%
Italy	2010	30 026 400	49.8%	127.5%
Portugal	2010	5 168 800	48.6%	106.8%
Bulgaria	2010	3 395 000	44.9%	689.5%
Greece	2010	4 970 700	44.0%	397.1%
Armenia	2010	1 396 550	43.0%	594.0%
Russia	2010	60	42.1%	1 825.8%
Azerbaijan	2010	3 689 000	41.0%	30 641.7%
Albania *	2010	1 300 000	40.7%	51 900.0%
Moldova	2010	1 295 000	36.3%	5 080.0%
Romania	2010	7 786 700	36.3%	873.3%
Ukraine	2010	15 300 000	33.4%	7 550.0%
Georgia	2010	1 300 000	29.6%	6 400.0%
Holy See	2010	93	11.2%	0.0%

Source:
[Internet World Stats](#), 2008, 2010

Príloha číslo 4

Share of adults actively taking part in a public performance in the last 12 months (2007)

(singing, dancing, acting or music) by educational attainment, gender, age group in %

	TOTAL	Education		Gender		Age		
		low	high	F	M	25-34	35-54	55-64
Austria	8	4	14	8	9	8	9	8
Belgium	8	5	11	7	8	8	8	6
Bulgaria	4	4	6	4	3	4	3	4
Croatia	10	5	17	11	9	12	10	8
Cyprus	4	2	5	4	3	4	3	3
Estonia	40	32	50	44	35	47	38	34
Finland	11	9	13	12	10	12	11	9
Germany	11	6	15	12	10	12	11	10
Greece	13	10	20	13	13	16	13	11
Hungary	2	1	8	3	2	3	2	1
Italy	24	17	32	24	22	33	22	16
Latvia	9	4	15	10	7	11	8	6
Lithuania	8	2	16	10	6	10	8	7

Poland	3	1	8	3	3	5	3	2
Portugal	6	5	10	7	5	9	5	4
Slovakia	12	9	15	14	11	14	12	12
Slovenia	12	5	18	13	11	13	12	10
Spain	8	6	11	9	8	10	8	7

Source: Excerpts from EUROSTAT Pocket Book *Cultural Statistics 2011*, Luxembourg;
 rearranged by ECURES.

Facebook in Europe (2010)

Number of Facebook users and share of Internet users using Facebook

Country	Population (2010)	Internet users (June 2010)	Facebook users (September 2010)	Share of population using the Net (%)	Share of population using Facebook (%)	Share of Internet users using Facebook (%)
Albania	3 195 500	1 300 000	984 760	40.68	27.06	66.52
Andorra	84 082	67 200	23 320	79.92	27.73	34.70
Armenia	3 249 482	1 398 550	76 700	42.98	2.36	5.49
Austria	8 375 290	6 143 600	2 108 200	73.35	25.17	34.32
Azerbaijan	8 997 400	3 689 000	198 340	41.00	2.20	5.38
Belarus	9 500 000	4 438 800	95 120	46.70	1.00	2.14
Belgium	10 839 905	8 113 200	3 581 700	74.85	33.04	44.15
Bosnia-Herzegovina	3 844 046	1 441 000	873 460	37.49	22.72	60.61
Bulgaria	7 563 710	3 395 000	1 594 840	44.89	21.09	46.98
Canada	33 487 208	26 224 900	16 199 840	78.31	48.38	61.77
Croatia	4 425 747	2 244 400	1 241 000	50.71	28.04	55.29
Cyprus	803 147	433 000	299 040	53.91	37.23	69.06
Czech Republic	10 508 813	6 680 800	2 800 540	63.59	26.65	41.92
Denmark	5 534 738	4 750 500	2 568 080	85.83	46.36	54.02
Estonia	1 340 127	989 700	255 000	72.36	19.03	26.30
Finland	5 351 427	4 480 900	1 881 180	83.73	35.15	41.98
France	64 714 074	44 625 300	19 444 680	68.96	30.05	43.57
Georgia	4 385 429	1 300 000	365 900	29.64	8.34	28.15
Germany	81 802 257	65 123 800	10 889 980	79.61	13.31	16.72
Greece	11 305 118	4 970 700	2 934 800	43.97	25.96	59.04
Hungary	10 014 324	6 178 400	1 768 180	61.68	17.64	28.60
Iceland	317 630	301 600	192 840	94.95	60.71	63.94
Ireland	4 467 854	3 042 600	1 705 460	68.10	38.17	56.05
Italy	60 340 328	30 026 400	16 888 600	49.76	27.99	56.25
Kosovo	2 208 107	377 000	n.a.	17.07	n.a.	n.a.
Latvia	2 248 374	1 503 400	159 080	66.87	7.08	10.58
Liechtenstein	35 894	23 000	9 880	64.08	27.53	42.96
Lithuania	3 329 039	2 103 471	700 520	63.19	21.04	33.30
Luxembourg	502 066	424 500	159 320	84.55	31.73	37.53
FYR Macedonia	2 052 722	1 057 400	742 400	51.51	36.17	70.21
Malta	412 970	240 600	176 720	58.26	42.79	73.45
Moldova	3 563 895	1 295 000	93 380	36.34	2.62	7.21
Monaco	30 588	23 000	15 980	75.20	52.18	69.39
Montenegro	632 922	294 000	294 000	46.45	46.45	100.00
Netherlands	16 574 989	14 872 200	2 784 680	89.73	16.68	18.59
Norway	4 858 199	4 431 100	2 329 200	91.21	47.94	52.56
Poland	38 167 329	22 450 600	3 242 590	58.82	8.50	14.44
Portugal	10 637 713	5 168 800	2 688 820	48.59	25.28	52.02
Romania	21 462 188	7 786 700	1 640 580	36.28	7.64	21.07
Russia	141 914 509	59 700 000	1 592 680	42.07	1.12	2.67
San Marino	31 289	17 000	6 480	54.37	20.66	38.00
Serbia	7 306 677	4 107 000	2 237 680	56.21	30.63	54.48
Slovakia	5 424 925	4 063 600	1 540 980	74.91	28.41	37.92
Slovenia	2 048 978	1 298 500	598 240	63.44	29.13	45.92
Spain	45 989 016	29 093 984	11 010 080	63.26	23.94	37.84
Sweden	9 340 682	8 397 900	3 976 820	89.91	42.58	47.35
Switzerland	7 785 808	5 739 300	2 252 100	73.71	28.93	39.24
Turkey	72 561 312	35 000 000	23 516 140	48.24	32.41	67.19
Ukraine	45 782 592	15 300 000	525 740	33.42	1.15	3.44
United Kingdom	62 008 048	51 442 100	27 806 880	82.96	44.84	54.05
Vatican City State	832	93	n.a.	11.18	n.a.	n.a.
Total	861 355 071	507 543 598	178 926 320	58.92	20.77	35.25

Source: ERI/Carts, based on [Internet World Stats](http://www.internetworldstats.com), 2010

Príloha č. 4 Text memoranda o vzájomnom porozumení a spolupráce s centrom kultúry
Strand Community, Norway

Memorandum of understanding for cooperation

to be concluded by and between

Via Cultura; Institute for Cultural Policies (ICP), Slovak Republic
and
Strand Community, Norway

The quality of economic and financial policies of Slovakia has progressed over the last 25 years, but the quality in cultural policies is still very poor, in spite of being of crucial importance as the next step of integration of Slovakia among developed European countries. An example is the Slovakia's autistic approach to refugees and migrants. Public culture in Slovakia is organised without adequate strategic visions and without surveying the actual target audiences and their needs. Since Slovakia is similar in size to Norway, there are many common points to start from. The Strand Community as the partner from Norway is able and willing to provide Via Cultura; ICP as the first Slovak cultural policy think-tank with expertise about well-proven practices and creation and implementation of cultural policy in general, and contribute greatly the mutual exchange of knowledge in a long-term cooperation. Both Slovak and Norwegian partners are interested in the issues of cultural education, the organisational background for cultural events and activities, financing at local level in connection to the state system, methods of musical and other artistic education, percentage of arts taught at schools, the way Elementary Art Schools are involved, how we use culture to integrate incoming cultures. In addition to analysing the processes and structures, the cooperation will also include a practical research in the form of a case study on cultural policies to compare the cultural policies implemented in the Strand Community in Norway to a comparable community in Slovakia, especially in terms of ways of working with culture, attracting and building audience, sustainability. The joint study would be intended not only for the partners to learn from each other, but also general public for consultation. As regards communication, it will take place using electronic means and also face-to-face consultations in the form of one workshop in Slovakia and one workshop in Norway. The final deliverable outputs also include an international conference on cultural policy to support the discourse on cultural policies in Slovakia, with attendance of about 200 people including experts from other countries/partners who join the cooperation, a website with wiki-like content on cultural policy concepts, and a publication presenting the pragmatic recommendations for cultural policies. The existing work methods of Via Cultura; ICP also include discussions, conferences, analyses and publications about the quality of our cultural and educational policy. ICP also publishes an internet cultural policy review online magazine, the „Cultural Oxygen“ quarterly, with abridged English-language version. The cooperation project will include travelling costs, organisation and participation in the events and writing

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119
DIČ: 2023531356

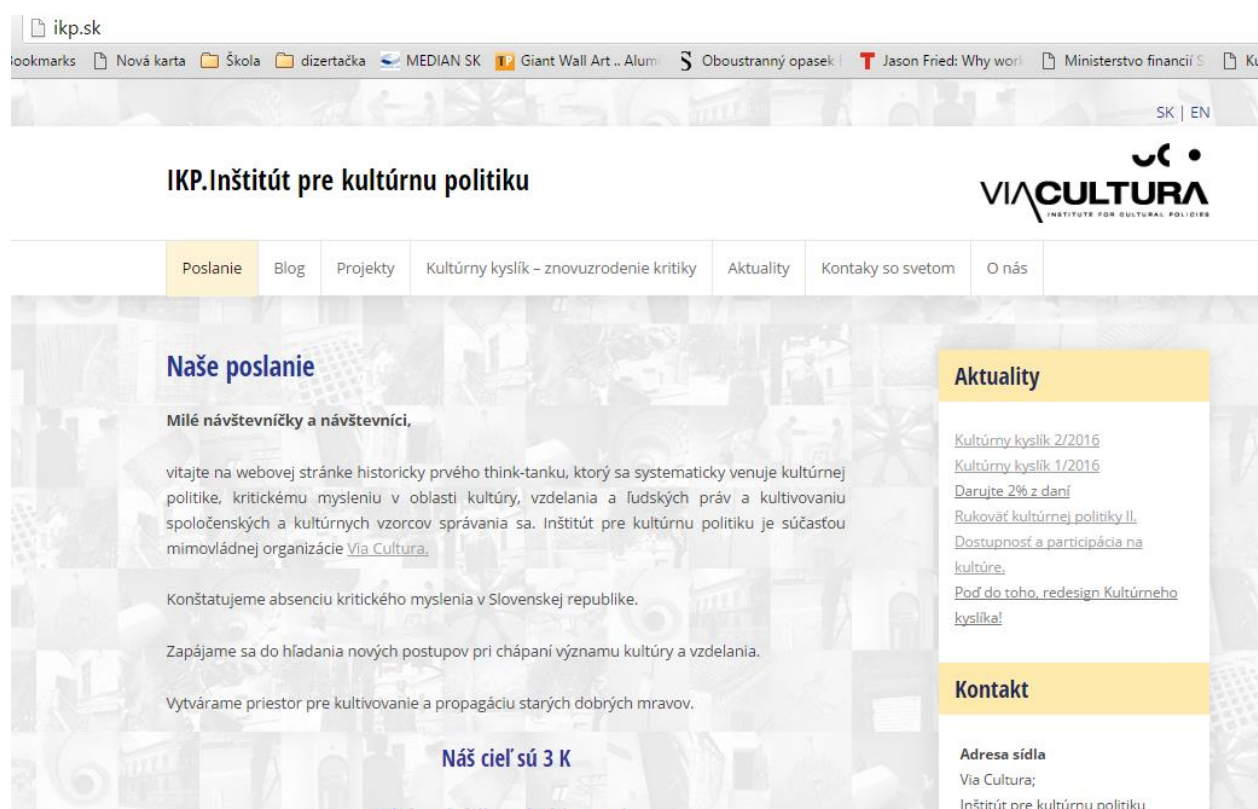

input for publications, or web and printed output authoring in general.

The intention of Via Cultura; ICP is to apply for support from the EEA grant scheme as bilateral cooperation project. Currently it is possible to apply for the bilateral fund at national level, or bilateral fund under the cultural heritage programme. Via Cultura+ ICP will be in permanent contact with the Norwegian Embassy in Bratislava to consult information regarding the application process.

In Bratislava, October 5th, 2015

Príloha č. 5 Vizuály webových stránok a newslettera, vzor tlačovej správy, monitoring médií

KULTÚRA, KRITIKA A KULTIVOVANIE.

Inštitút pre kultúrnu politiku (IKP) vypracováva progresívne a systémové riešenia pre novú kultúrnu politiku Slovenskej republiky posilňovaním kritického myslenia, kultivovaním mravov doma aj v spolupráci so zahraničnými inštitúciami.

IKP je prvou mimovládnu iniciatívou, ktorá kriticky analyzuje aktuálny stav kultúrnej a vzdelávacej politiky SR, ako aj aktivity samospráv a nezávislých kultúrnych organizácií a iniciatív na území Slovenskej republiky.

Prekonáva systémovú a hodnotovú izoláciu Slovenska medzi kultúrne vyspelými krajinami EÚ a sveta. Vyhodnocuje skúsenosti a teoretické analýzy a ponúka progresívnejšie riešenia v prospech rozvoja kultúry, vzdelania a ľudských práv.

Štefánikova 25
Bratislava, 811 05

E-mailové kontakty

jana.oslancova(zavinac)ikp(bodka)sk
martin.katuscak(zavinac)ikp(bodka)sk
magdalena.vasaryova(zavinac)ikp(bodka)sk
ikp(zavinac)ikp(bodka)sk

Podporili nás

Tento projekt vznikol vďaka
Nadácii Slovenskej športiteľne
v roku 2013.

© 2013
Inštitút pre kultúrnu politiku

ICP.Institute for Cultural Policies

Objective

Blog

Projects

Critique

News

Connections

About

Our Mission

Dear Visitors

Welcome to the website of the first-ever think tank that systematically addresses cultural policy, critical thinking in the field of culture, education and human rights, and cultivation of social and cultural patterns of conduct. The Institute for Cultural Policy is a part of the [Via Cultura](#) NGO.

We conclude that Slovakia lacks critical thinking.

We engage in seeking new ways to grasp the importance of culture and education.

We make place for cultivating and promoting the good old manners.

We aim at the 3 C's

Culture, criticism and cultivating.

News

[Cultural Oxygen 2/2016](#)

[Cultural Oxygen 1/2016](#)

[2%](#)

[Cultural Policy Handbook – Part 2. Accessibility of and participation in culture](#)

[\(Slovak\) Poď do toho, redesign Kultúrneho kyslíka!](#)

Contacts

Address

Via Cultura;
Inštitút pre kultúrnu politiku

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
 Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
 Sídlo: Píšťtortýho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
 IČO: 42262119
 DIČ: 2023531356

cultural policy of the Slovak Republic by fostering critical thinking, cultivating managers in Slovakia, in cooperation with foreign institutions.

ICP is the first non-governmental initiative that critically analyses the current state of cultural and educational policy of the Slovak Republic, as well as the activities of governmental and independent cultural organisations and initiatives in the Slovak Republic.

ICP overcomes systematic and value isolation of Slovakia among culturally developed countries of the EU and the world. The ICP evaluates the experience and theoretical analyses and offers progressive solutions in favour of the development in culture, education and human rights.

E-mails:
 jana.oslancova(at)ikp(dot)sk
 martin.katuscak(at)ikp(dot)sk
 magdalena.vasaryova(at)ikp(dot)sk
 ikp(at)ikp(dot)sk

Supported by

This project is implemented thanks to the support from the "Nadácia Slovenskej športovnej" foundation, provided in 2013.

© 2013
Institute for Cultural Policies

Via Cultura Inštitút pre kultúrnu politiku

 Jana **Hlavní stránka**

Stránka
Zprávy
Upozornění 18
Přehledy
Nástroje pro zveřejňování
Nas

**Via Cultura Inštitút
pre kultúrnu
politiku**
@viaculturask

Přidat tlačítko

Tohle se mi líbí

Zpráva

[Hlavní stránka](#)

[Informace](#)

[Fotky](#)

[Hodnocení](#)

[Další ▾](#)

Vzdělávání · Bratislava

5.0 ★★★★★

Hledat příspěvky na této stránce

Stav
 Fotka/video
 Nabídka, Událost +

vše ▾

Něco sem napište...

NEWSLETTER

Štartujeme október s VIA CULTUROU; INŠTITÚTOM PRE KULTÚRNU POLITIKU

Čo po nás zostane budúcim generáciám? Koľko investujeme do súčasnej tvorby?

Odpoveď na túto otázku prináša náš nový výskum „Rukovať slovenskej kultúrnej politiky“. Ide o prvú štúdiu svojho druhu, ponúkame Vám ju na našej web stránke (preklik), tešíme sa na kritické odozvy.

IKP hľadá pre a proti pripravovaného Fondu umenia

Približujeme sa zahraničiu, preložili sme Kultúrny kyslík do angličtiny

Komunikácia so zahraničnými organizáciami nás presvedčila k prelomovému kroku. Rozhodli sme sa vydávať Kultúrny kyslík dvojjazyčne. Anglickú verziu ponúkame v anglickej mutácii na webstránke ikp.sk.

Pripravujeme tretie číslo Kultúrneho kyslíka s podtitulom branding Slovenska

... „Už Lenin tvrdil, že všetko je o ľuďoch. Tentoraz mu musím dať za pravdu. Za všetko môžeme my. A všetko môžeme aj zmeniť. Nepotrebujeme sa dohadovať s Európskou centrálnou bankou, presviedčať spojencov v NATO, vytvárať pracovný konsenzus na rokovaníach s Európskou radou, kopať do Čechov, aby nezavadzali. Nie. Prezentovať slovenskú kultúru a Slovensko v zahraničí invenčne a moderne nám nikto nemôže brániť. Ani Putin so zrelými mužmi, ani Islamský štát.“

A predsa bezmocne rozhadzujeme rukami, že si nás zase pomýlili so Slovinskom a na otázku, ktorý z našich spisovateľov dostal Nobelovu cenu, krčíme ramenami.“ ...

Už 10. októbra na www.ikp.sk.

Zaujímavé októbrové podujatie Piszatoryho paláci, ktoré by ste si nemali nechať ujsť.

21. 10. - 2. 11. 2014 sochárska výstava Banskobystrický štuk
Otvorená: utorok - nedeľa 15:00 – 18:00 hod

Stály repertoár podujatí, ktoré prinášajú naši milí podnájomníci – Kino Film Europe, Divadlo bez domova, Equiteatro, skupina Len tak tak a Projekt Forum nájdete na webe www.viacultura.sk.

Len...in! priatelia

Váš tím IKP

NEWSLETTER

Štartujeme február s VIA CULTUROU; INŠTITÚTOM PRE KULTÚRNU POLITIKU

Hovoríme o Akčnom pláne rozvoja kultúry na roky 2015 – 2017

Ministerstvo kultúry v decembri 2014 predložilo vláde Stratégiu rozvoja slovenskej kultúry na roky 2014-2020. Kritickú úvahu IKP ku Stratégii nájdete v samostatnom [článku IKP](#). Akčný plán predstavuje rad opatrení umožňujúcich plnenie Stratégie. IKP bližšie analyzuje tieto konkrétne úlohy, aby sme si mohli vytvoriť predstavu, či ide o zmysluplné aktivity, alebo či sa podstata Stratégie nestatila pod byrokratickým nánosom opatrení a hromadou prázdnych floskúl. Viac [TU](#).

Už viac ako 500 čitateľov zlomilo slovenské mýty čítaním Kultúrneho kyslíka.

... A keďže mýty vyplňajú prázdne miesta v našej historickej pamäti, rozhodli sme sa vám darovať ich dekonštrukcie. A možno aj konštrukcie nových mýtov, ktorým by sme mohli veriť, hoci nevyzerajú na prvý pohľad ako rozprávky... viac [TU](#).

Balenie všetkých štyroch čísiel Vám zašleme na vyžiadanie priamo do schránky, napíšte na ikp@ikp.sk.

Konferencia z dielne IKP: Evaluácia živej modernej kultúry na Slovensku online

Všetkým, ktorí vo vianočnom zhone nestihli navštíviť našu konferenciu, prinášame [online záznam](#).

Viac o Rukováti kultúrnej politiky, ktorú sme predstavili sa dočítate [TU](#).

Tešíme sa na akékoľvek pripomienky, komentáre a názory na ikp@ikp.sk.

Naším februárovým heslom je „Hľadáme ochotných darcov 2%“

Ak ste priaznivcom Via Cultura; Inštitútu pre kultúrnu politiku, darujte nám svoje 2%. Zoznam našich aktivít za rok 2014, ktoré sme uskutočnili aj vďaka vašim darom, nájdete na [\(link\)](#). Pre postup pre darovanie [2% kliknite SEM](#).

Nenecháme si v IKP ujsť:

detské predstavenie: Ako obor Klingsor na hrade sedával skupiny Equiteatro

Predstavenie hercov [Divadla bez domova: Bábka](#)

Snímku „najrozdomilejšieho [filmového rebela](#)“, Švéda Lukasa Moodyssona [My sme najlepši! v kine Film Europe](#).

Aj vo februári sa stretneme v Piszatoryho paláci!

Len...in! priatelia

Váš tím IKP

TLAČOVÁ SPRÁVA

Nielen Lenin a Pisztory, už aj Chruščov, Tuka, Husák, Golian a Ludin.

Via Cultura; Inštitút pre kultúrnu politiku prináša unikátny projekt, pri ktorom si precvičíte závitý historickej pamäti zážitkovou formou.

„Kam sa hrabe múzeum Madame Tussauds!“ znejú obdivné reakcie návštevníkov Piszatoryho paláca v bratislavskom centre. Točité schodisko paláca obživo, prechádzajú sa po ňom bábk v životnej veľkosti. A nie sú to len také leďaké bábk. Kľučku si podávajú najvýznamnejšie historické osobnosti, ktoré súvisia s kontroverznou históriou paláca. Práve Piszatoryho palác je mĺkvym svedkom striedajúcich sa spoločenských a politických režimov. Názov dostal podľa lektára Piszatoryho, ktorého v podobe veľkej bábk stretnete v paláci v jeho prirodzenom prostredí pomyselnej historickej lekárne. Počas socializmu palác slúžil ako sídlo Múzea Vladimíra Iljiča Lenina. Súčasťou inštalácie je preto socha Lenina, ktorá ležiac v útrobach paláca pripomína mauzóleum. Mĺkvy Leninov hrob stráži bábk Nikitu Sergejeviča Chruščova. Ďalšími obyvateľmi Piszatoryho paláca sú Vojtech Tuka, Gustav Husák, generál Ján Golian a vyslanec Nemeckej ríše v Slovenskom štáte Hanns Ludin.

V súčasnosti je Piszatoryho palác ako kultúrno-komunitným centrom pre všetkých kultúry chtivých návštevníkov a zároveň jediným miestom, kde môžete sedieť v kine a vašim spoludivákom je Gustav Husák, kde umeleckú výstavu stráži sám Félix Pizstory, kde sa na Lenina nemusíte len pozeráť, môžete sa ho dotknúť.

Všetkých srdečne pozývame do Piszatoryho paláca a tešíme sa na zaujímavé stretnutia.

Výstava MEMO GYM – tréning historickej pamäti vznikla za finančnej podpory CEF

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119
DIČ: 2023531356

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119

a

Bilancia troch rokov otvorenia

Piszatoryho paláca

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119

... Predtým

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119

Potom...

**Via Cultura a 5 mimovládnych organizácií INVESTOVALI v Piszatoryho paláci
od roku 2012 do roku 2015 viac ako
95000 EUR**

**hodnota práce dobrovoľníkov predstavuje ďalších
90 000 EUR**

- Piszatoryho palác bol od rozhodnutia starostu SM p. Čiernika zatvorený **12** rokov
- SM uzatvorilo zmluvu o spolupráci s VIA CULTUROU na 3 roky **4. apríla 2012**
- Naši spolupracovníci:

Divadlo bez domova – unikátny projekt integrujúci ľudí bez domova do bežného života, ktorí úspešne prezentujú svoje umenie na medzinárodných festivaloch za finančnej podpory Európskej únie

Equiteatro – bábkové divadlo, ktoré deťom interaktívne približuje históriu Bratislavy prostredníctvom vlastných autorských hier

Len tak tak – tanečná skupina, ktorá svojím tancami zapája handicapované deti do života.

Kino Film Europe – jedinečné filmy z európskych festivalov na plátne slovenského kina. Pre návštevníkov pripravuje v spolupráci s Nórsnym, Fínskym a Francúzskym veľvyslanectvom pravidelné festivaly, premietania a diskusie.

Projekt Fórum – prináša najnovšie a najzaujímavejšie preložené texty zo všetkých najvýznamnejších periodík sveta, stačí kliknúť na www.salon.sk

Upratovanie Piszatoryho paláca trvalo o tri mesiace dlhšie ako sme plánovali - 6 mesiacov.

Piszatoryho palác bol preplnený starým papierom a napadnutým drevom – každú chvíľu hrozil požiar.

Po vyupratovaní povaly a pivnice sme vyviezli 50 ton smetí.

Do paláca zatekalo na unikátnu fresku, hrozil kolaps stropu a po zadnom schodišti tiekli za dažďa prúdy vody.

VIA CULTURA na vlastné náklady nechala stabilizovať stropy a v spolupráci so SM odstránila aj zatekanie zadného schodišťa.

VIA CULTURA spolu s Film Europe financovali vystriekanie pivničných priestorov paláca, aby dezinfikovali palác a odstránili odporný zatuchnutý zápach.

VIA CULTURA s pomocou stoviek dobrovoľníkov zbavila palácové múry náletových stromov a so Strednou záhradníckou školou G. Čejku v Malinove vysadila dvor bylinkami na počesť lekárnik Piszatoryho.

Od októbra 2012 do konca roka 2014 bolo v Piszatoryho paláci organizovaných:

Festivaly: 2 ročníky Design Week, 3 ročníky Off festivalu, Bratislavské Hanusové dni, Bratislavský knižný festival – BRAK, festival, festival sochárskej tvorby Skulptur LAB, 2 ročníky divadelného festivalu Error z dielne Divadla bez domova

Výstavy: „Pekná maľba II., sochárska výstava Banskobystrický štuk, Výstava Brno a nová architektúra, Cena Oskara Čepana, Odtlačky Gisi Fleischmannovej, výstava magisterských prác VŠVU

Konferencie: SAV – prednášky o 1. svetovej vojne, 2 ročníky Stredoeurópskeho fóra, kinárska konferencia, verejné diskusie o umení, filmoch, Verejné diskusie o otázkach EÚ „Prečo o tom na Slovensku nediskutujeme“, „Financovanie kultúry“.

560 filmových premietaní, z toho viac ako 120 pre dôchodcov zo Starého mesta

Viac ako 100 predstavení Divadla bez domova, ktoré vzhľadom vyše 1500 divákov v Bratislave

Equiteatro spolupracuje so všetkými škôlkami a školami v Starom meste.

Zrealizovali sme 370 palácových prehliadok pre odbornú i laickú verejnosť, ambasády, špeciálnych hostí.

Piszatoryho palác zažil 4 svadby, 2 pochody so študentmi VŠMU, viac ako 60 natáčacích dní začínajúcich filmových režisérov, prešlo ním profesionálnych 45 fotografov.

Via Cultura zmluvne uzavrela spoluprácu s vysokými školami VŠVU, VŠMU, STU, pravidelne spolupracuje so zahraničnými inštitútmi.

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119

Piszatoryho palác – inkubátor tvorivého myslenia

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119

Piszatoryho palác – Komunitno-kultúrne centrum

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119

Piszatoryho palác – miesto stretnutí dôchodcov Starého mesta

Piszatoryho palác – nositeľ historickej pamäte Memo gym

Piszatoryho palác dýcha históriou.
Všetky podujatia navštevujú bábky
významných osobností v životnej
veľkosti, ktoré sú úzko
späté s históriou paláca.

Lekárnik Félix Pisztory na
premietaní v kine Film Europe.

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119

VIA CULTURA je mimovládna organizácia, ktorá podporuje proces modernizácie a europeizácie kultúrneho sektora na Slovensku prostredníctvom organizovania kultúrnych akcií a stretnutí, publikovaním nezávislých analýz, vytváraním domácich a medzinárodných partnerstiev a šírením informácií o kultúre.

VIA CULTURA bola založená 22. marca 2007 v Bratislave a v súčasnosti je spolugarantom čerpania financií na rekonštrukciu strechy a kotolne Piszatoryho paláca z Nórskeho finančného mechanizmu v roku 2015.

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119

Otvorením Piszatoryho paláca sa zmenila atmosféra Štefánikovej ulice. Z výpadovky na pravý boulevard.

Piszatoryho palác sa v roku 2015 pripravoval na rekonštrukciu:

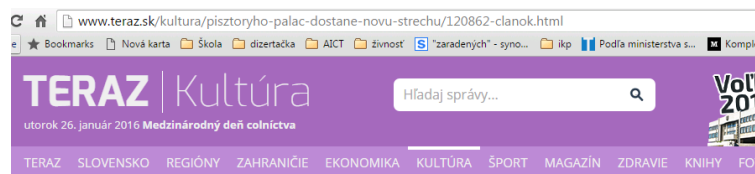
„Obnovou paláca sa nám podarí zachovať kultúrnu hodnotu pre budúce generácie,“ povedala na dnešnej tlačovej konferencii veľvyslankyňa Nórska Inge Magistad s tým, že revitalizácia vdýchne týmto historickým priestorom nový život. Nádvorie paláca je v súčasnosti zaistené a z bezpečnostných dôvodov uzavreté pre verejnosť. Starosta Števíčik však sľubuje, že mestská časť urobí všetko pre to, aby akcie naplánované v tomto objekte neboli rekonštrukciou dotknuté.

O grant na revitalizáciu Piszatoryho paláca požiadalo Staré Mesto ešte v apríli 2014, obnovu paláca a podmienky čerpania grantu z nórskeho fondov vlni vo februári odobrili aj staromestskí poslanci. Pôvodne mal byť projekt hotový najneskôr do apríla tohto roka. Začiatok prác však zdržala kontrola verejného obstarávania.

Zdroj: <http://bratislavaden.sk/piszatoryho-palaci-obnovuju-strechu-fasady-pozrite-sa/>

<http://www.teraz.sk/kultura/piszatoryho-palac-dostane-no-vu-strechu/120862-clanok.html>

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119

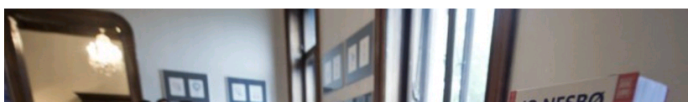

KULTÚRA

Pisztoryho palác dostane novú strechu a fasádu

TASR, 17. februára 2015 10:59

Historickú budovu z hlavného mesta čaká rekonštrukcia.

<http://bratislavaden.sk/rekonstrukcia-narodnej-kulturnej-pamiatky-sa-zacala-pistoriho-palac-mat-novu-strechu-i-fasadu/>

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119

<http://bratislava.sme.sk/c/5145601/peniaze-este-pisztoryho-palac-nema.html>

http://www.bratislavskenoviny.sk/najnovsie-spravy-z-bratislavy/samosprava/rekonstrukcia-palaca-sa-bude-moct-zacat.html?page_id=332409

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119

<http://spravy.pravda.sk/regiony/clanok/379814-piszatoryho-palac-dostane-novu-fasadu-aj-strechu/>

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119

www.bratislavskenoviny.sk/najnovsie-spravy-z-bratislavy/samosprava/rekonstrukcia-palaca-sa-bude

Utorok 26. januára 2016 | Meniny má Tamara | Doručovanie novín | Auto-m

Bratislavské Noviny.sk Počasie v Bratislave: Stav dnes o 20:30: 0°C
Predpoveď na 3 dni | Prihlásenie | Zabudnuté heslo | Zaregistrujte sa

Správy | Mestské časti | Kam v Bratislave | Bazar | Praktické informácie | Fórum | O nás | In

Rýchle odkazy: • Reštaurácie • Straty a nálezy • Miestne dane • Objednávka inzercie

Rekonštrukcia paláca sa bude môcť začať (15.9.2015, 17:39)

Mestská časť Staré Mesto ukončila výberové konanie na dodávateľa rekonštrukcie strechy a fasád Piszatoryho paláca na Štefánikovej ulici. V zmysle zákona o dodávateľovi rozhodla verejná obchodná súťaž a elektronická aukcia, v ktorej zvíťazila najnižšia ponuka.

„V najbližších dňoch by sme mali podpísať zmluvu s víťaznou firmou a v polovici septembra sme pripravení odovzdať stavbu dodávateľovi rekonštrukčných prác,“ uviedol starosta Starého Mesta Radoslav Števíček.

Mestská časť Staré Mesto bude Piszatoryho palác rekonštruovať s finančnou pomocou nórskeho fondu. Celkové náklady boli odhadované na 578 124 eur, elektronickou aukciou sa podarilo náklady na rekonštrukčné práce znížiť o vyše 200-tisíc eur. Rekonštrukčné práce majú byť dokončené do apríla 2016.

(brn)

<https://www.postoj.sk/9817/piszatoryho-palac-v-bratislave-zacali-opravovat-dostane-novu-strechu-a-fasadu>

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119

KONZERVATÍVNY
DENNÍK POSTOJ

Potrebujeme vás. [Podporiť denník](#)

Komentáre a názory Spravodajstvo Politika Spoločnosť Kultúra Svet kresťanstva Blog Inercia Klub podporovateľov

TASR

ZDIELAŤ
0

TWEET
0

Odpovedať
0

VYBĚRAJTE SI

Piszatoryho palác v Bratislave začali opravovať, dostane novú strechu a fasádu

Samospráva Starého Mesta dostala grant z nórskeho fondu a za vyše pol milióna eur sa má do konca júna opraviť fasáda i strecha tejto národnej kultúrnej pamiatky. Palác sa potom má viac otvoriť verejnosti.

"Slovensko má množstvo hodnotných kultúrnych pamiatok, ktoré je treba obnoviť a zachovať pre budúcu generáciu, a Piszatoryho palác je jednou z nich. Má zaujímavú históriu a historickú i kultúrnu hodnotu nielen pre Slovákov, ale aj pre ďalších Európanov," uviedla na dnešnej tlačovej konferencii zástupkyňa starostky Bratislavského Starého Mesta.

Najčítanejšie dnes včera týždeň

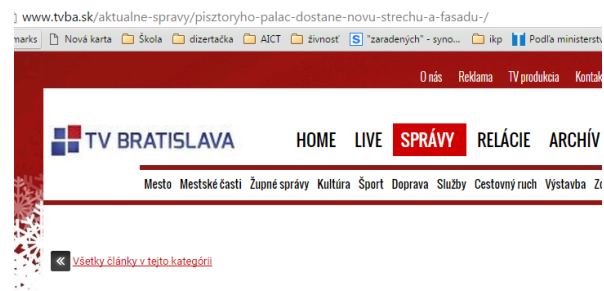
1. Biskup Lach Ficovi: Prestaňte zavražďovať sestričky!
2. Bavi vás to, pán Strážnik?
3. Draxler story: Kto chce do salónu, nesmie mať škrupule
4. Japonský samuraj bude novým blahoslaveným
5. Anglikáni potrestali Episkopálnu cirkev: Hrozba schizmy pretrváva
6. Prečo si Smer zaslúži učiteľský štrajk
7. Koľko by naozaj stáli učitelia
8. Keď lekári prestali liečiť (video)

ktorá bola v poslednom štvrtroku oficiálne spustená, viac kanál Tv Bratislava:
https://www.youtube.com/watch?v=2oj2ajgf_2M

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.
Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová
Sídlo: Piszatoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava
IČO: 42262119

<http://www.tvba.sk/aktualne-spravy/pisztoryho-palac-dostane-novu-strechu-a-fasadu-/>

<http://www.obnova.sk/clanok/obnova-piszatoryho-palaca-v-bratislave-za-zacala>

Obnova Piszatoryho paláca v Bratislave za začala

30. december 2015 - 11:52 poslal [zora](#)

Obnova Piszatoryho paláca v Bratislave sa začala, opravovať budú strechu a fasádu budovy. Kultúrnu pamiatku Staré Mesto zrevitalizuje z grantu v rámci programu Finančného mechanizmu EHP, z tzv. nórskeho fondov a mestská časť prispeje 15-timi percentami. O začatí prác na obnove Piszatoryho paláca agentúru SITA informovala Nora Remiárová z komunikačného oddelenia Starého Mesta.

Náklady na obnovu fasád a strechy Piszatoryho paláca odhadli v Starom Meste na 578 124 eur. Podľa starostu Starého Mesta Radoslava Števíčka sa na verejnom obstarávaní podarilo ušetriť peniaze, tie chcú použiť na opravu okien. Práce na obnove Piszatoryho paláca sa už začali a areál tejto kultúrnej pamiatky sa premenil na stavenisko. „V súčasnosti je nádvorie zaistené, uzavreté pre verejnosť z bezpečnostných dôvodov. Urobíme však všetko pre to, aby akcie napláňované v objekte paláca neboli pre rekonštrukciu dotknuté,“ hovorí starosta Števíček. Obnova paláca musí byť hotová do konca apríla 2016.

Piszatoryho palác, ktorý stojí na Štefánikovej ulici, je vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku. Spravuje ho mestská časť Staré Mesto. Palác dal postaviť koncom 19. storočia lekárnik židovského pôvodu Felix Pisztor ako vlastný domova lekáreň. Za palácom mal záhradu siahajúcu až k dnešnému Slavínu, v ktorej pestoval liečivé byliny. Ako ďalej informovala Remiárová, podľa historika Tivadara Ortvoja palác vynikal vkusom a luxusom. Väčšina pôvodného vybavenia sa zachovala a možno ju tu vidieť aj dnes.

Zachovaná ostala napríklad kovová brána, umelecké zábradlie, balustráda, krištáľové lustre, mozaiková podlaha v schodiskovej hale, štuková výzdoba či pozlátené fresky na strope. Počas druhej svetovej vojny v Piszatoryho paláci sídlilo nemecké veľvyslanectvo, za socializmu tu zriadili Leninovo múzeum. Do roku 2005 sa ešte bočné krídlo paláca využívalo ako Dom zahraničných Slovákov. Potom priestory spustli, palác bol prázdny a chátral.

VIA CULTURA; Inštitút pre kultúrnu politiku, o.z.

Štatutárny zástupca: Mgr. Magdaléna Vášáryová

Sídlo: Písztoryho palác, Štefánikova 25 811 09 Bratislava

IČO: 42262119

Od roku 2011 začala mestská časť s premenou paláca na kultúrne centrum. Pomáhala im pri tom občianske združenie VIA CULTURA Inštitút pre kultúrnu politiku. Spolu sa snažili palác využiť ako kultúrne a komunitné centrum pre obyvateľov i návštevníkov Bratislavy. Občianske združenie spolu s mestskou časťou priestory paláca upratali, zbavili ho plesní a otvorili pre verejnosť. Od roku 2012 slúži ako priestor pre komunitno-kultúrne centrum Starého Mesta.

„Palác na Štefánikovej ulici sa má zrekonštruovať za odhadovaných 578.124 eur. Z 85 percent čiastku zaplatia nórske fondy, zvyšných 15 percent, teda asi 86.718 eur, mestská časť. Palác sa má za asi rok zastrešiť novou keramickou krytinou – bobrovkou, opraviť a omietnuť sa má čelná a dvorová fasáda i súvisiace časti zastrešenia a fasády. Rozpočet projektu tiež zahŕňa výdavky na riadenie projektu, odborné konzultácie nórskeho odborníka, stavebný dozor či náklady na publicitu a propagáciu projektu, napríklad workshop o histórii a budúcnosti paláca. Objekt musí byť opravený do konca apríla budúceho roku.“